ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4015 — 15/27 ՄԱՅԻՍ 1899 — ՇԱԲԱԹ — 17 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1317 — ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4015

درسعادت غلطه‌ده (آرەولك) غزته‌سی اداره خانه‌سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140 Ղ.րշ
» »	վեցամսեայ.	70 »
» »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրք
» »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ ՄԷՋ

Գրիգոր Զօհրապի հետ, 1892 ին, Պարտիզակ գացինք քանի մը օր անցընելու: Աստուածածնայ շաբթուն էր: Ս. Մինասի տարեկան տօնին և ուբանայերուն առթիւ հիւրեր կային Իզմիտէն ալ, Տան մէջ, փողոցին մէջ, ինչպէս Սօխմիարի բլրակին վրայ ուր գացինք Աստուածածնայ երկուշաբթի օրը մասնակցիլ գեղջկական խրախճանութեանց, և ուր ճաշի հրաւիրեցին զմեզ գեղին երեւելիները, Նիկոմիդիոյ թեմին գործերը մեր խօսակցութեան գլխաւոր առարկան կ'ըլլային:

Մտիկ կ'ընէինք ամէնքն ալ, Առաջնորդին կողմնակիցները, ինչպէս իր հակառակորդները որոնց ներկայացուցիչները ամէնէն զարգացածներն էին իրենց մէջ: Առաջիններուն միակ փաստն էր սա պարագան թէ իրենց Առաջնորդը թեմը օժտած էր շատ մը կալուածներով և միշտ հետամուտ էր նորագոյն շէնքեր կառուցանելու: Ինք էր որ յաջողած էր շինել տալ Պարտիզակի վարժարանը, հիմէն, և իր աշխոյժ գործունէութեան կը պարտէին Ատաբազարցիք ալ իրենց բաղնիքը, Իզմիտցիք իրենց փուռը, որոնք հասութաբեր կալուածներ դարձած են այսօր: Այս էր ահա իրեն տրուած գլխաւոր գովեստը:

Բայց երիտասարդները կը քննադատէին զայն խիստ կերպով, և իրենց պարսաւները շատ աւելի համոզիչ էին քան միւսներուն գովեստները: Առաջնորդին գլխաւոր պարտքը, կ'ըսէին, հոգ տանիլ է դպրոցներուն: Ինչ օգուտ շէնքը, եթէ այդ շէնքին տակ պէտք եղած կրթութիւնը չստանան հայ մանուկները: Եւ Առաջնորդը դպրոցի բարեկամ չէ, չի հասկնար ալ արդէն կրթական գործէն, չի քաջալերեր բնաւ զանոնք որ կ'ուզեն ոյժ տալ դաստիարակութեան խնդրին: Եւ այս է պատճառը որ մինչդեռ շրջակայ գաւառներուն մէջ քիչ շատ ուսեալ սերունդ մը կը հասնի, հոն նոր սերունդը հինէն մեծ տարբերութիւն մը չունի:

Պարտիզակէ դարձին քանի մը ժամ անցուցինք Նիկոմիդիա ալ: Առաջնորդը բացակայ էր քաղաքէն, ա'լ չեմ յիշեր ո'ր շէնքին կառուցման զբաղած ըլլալով իր թեմին մէկ անկիւնը: Տեսակցեցանք տեղւոյն մէկ քանի զարգացած անձնաւորութեանց հետ, բժիշկ, փաստաբան, դեղագործ: Ամէնքը միաբերան կը բողոքէին իրենց Առաջնորդին կրթական գործին նկատմամբ ցոյց տուած անտարբերութեանը դէմ: Կ'ըսէին թէ Իզմիտի ազգային վարժարանը ողորմելի ծաղկոցի մը վերածուած է, և շատեր իրենց զաւակները կաթոլիկներու դպրոցը կը ղրկեն, ուր շատ աւելի խնամեալ կրթութիւն մը կը տրուի: Առաջնորդին ուրիշ պակասութիւններն ալ մատնանիշ կ'ընէին, բայց մենք այդ կէտէն մանաւանդ գայթակղած էինք, չկարենալով ըմբռնել թէ ինչպէ՛ս Առաջնորդ մը այդքան անփոյթ կ'ըլլայ կրթական գործին համար:

Այս տպաւորութեան տակ դարձանք Պոլիս, և մեր պատմածները կրկնեցինք խմբագիր բարեկամներու, որոնք այն ատեն յօդուածներ ալ գրեցին՝ առաջնորդական պաշտօնի այս նորօրինակ ըմբռնումին դէմ:

Անկէ ի վեր եօթը տարիներ անցած են: Առաջնորդին հակառակորդներուն թիւը բազմապատկուած է թեմին ամէն կողմերը: Կրթութեան բոլոր բարեկամները, քիչ շատ զարգացած բոլոր երիտասարդները, եկած խմբուած են Առաջնորդին հակառակորդներուն շուրջը և հակառաջնորդեան կուսակցութիւնը աճած, ընդարձակուած է ժողովրդեան գիտակից տարրին մէջ: Անոնց ազդեցութեան տակ, Առաջնորդը հարկադրուեցաւ ձեռնարկել օրինական գործողութեանց, գաւառային ժողովները կազմակերպելու համար:

Հոս է ահա որ պայքարը սկսաւ թեմին զարգացած անձերուն և Ստեփաննոս եպիսկոպոսի միջեւ: Այս վերջինը ամէն կողմ ջանաց իր կուսակիցները անցընել տալ ընտրելիներու ցանկերուն մէջ, և յաջողեցաւ ալ: Իզմիտի ընտրութեանց մանրամասնութիւնները հաղորդեցին արդէն մեր թղթակիցները: Յայտնի է թէ ընտրական գործողութեանց վերստին պիտի ձեռնարկուի, առաջինին ապօրինաւորութիւնը ստուգուած ըլլալով, քանի որ հաստատուեր է թէ տարբերութիւն մը կայ քուէներու թիւին և քուէհամարի գումարին մէջ:

Սակայն անհրաժեշտ է որ այդ ընտրութիւնը անմիջական կերպով կատարուի: Այս մասին ո՛և է յետաձգում Առաջնորդարանին կողմէ՝ լաւ չի կրնար մեկնուիլ երբեք: Այսօր Ստեփաննոս եպիսկոպոս գրեթէ առանձին կը վարէ Իզմիտի գործերը: Այդքան կարեւոր վիճակ մը չունի ո՛չ Քաղ. Ժողով, ո՛չ Ուսումն. Խորհուրդ, ո՛չ Տնտեսական Խորհուրդ, ո՛չ դպրոցի Հոգաբարձութիւն: Առաջնորդը պէտք է սակայն կազմել տայ այդ մարմինները և անոնց աջակցութեամբ ձեռնարկէ թեմին կրթական գործին մղում տալու:

Ստեփաննոս եպիսկոպոսին գործունէութեան դէմ իր հակառակորդներուն կողմէ մէջ տեղ բերուած գլխաւոր փաստը դպրոցական խնդիրն է միշտ, ինչպէս 1892 ին նոյնպէս և այսօր: Ի՞նչ է պատճառը որ Իզմիտի վարժարաններուն Նախորդ Հոգաբարձութիւնը լուծուեցաւ: Ինչո՞ւ վերջերս կրթասէր եւ կարող անձերէ կազմուած Հոգաբարձութիւնը չէ ուզած իր պաշտօնին ձեռնարկել: Ո՞վ է ասոնց պատասխանատուն: Եթէ Առաջնորդը կ'ուզէ ազգին առջեւ արդարանալ, պէտք է բառնայ իր հակառակորդներուն այս մասին ունեցած գանգատները: Ա՛լ բաւ է որչափ շէնք շինել տուաւ: Ժողովրդեան նուիրատուութիւնները քիչ մըն ալ թո՛ղ յատկացնէ անոր զաւակներուն դաստիարակութեան:

Այս բանն է որ կը պահանջէ իրմէ ազգը: Անոնք եւս որ գոհ են իր երկարամեայ առաջնորդութենէն՝ չեն կրնար ուրանալ իր անտարբերութիւնը կրթական գործին մէջ: Որչափ գոհացում չտայ այս կարեւոր պէտքին, մեզի համար Ստեփաննոս եպիսկոպոս քննադատելի պիտի մնայ միշտ, երբ զանցառու՝ Առաջնորդի մը համար նուիրական եղող ա'յն պարտքին, որ կը կայանայ ամէն բանէ առաջ հոգ տանիլ իր հօտին բարոյական և մտաւորական զարգացման:

Հ. Ա.

ՊԶՏԻԿ ՆՕԹԵՐ

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՄԵՂՔԸ

Վանք մըն ալ, Ս. Առաքելոց վանքը, ուր «ժամանակին վանահայրերուն անհոգութենէն՝ հնադարեան ձեռագիրներ գողցուեր, կորսուեր և փճացեր են», ինչպէս կը գրէր վերջերս Արեւելքի «Ուխտաւոր» թղթակիցը:

Ասիկա մէկ նոր տպագրութիւնն է մեզի համար սովորական դարձած շատ հին պատմութեան մը:

Տարակոյս չկայ, եթէ մեր վանականները այնքան հոգածութիւն ունեցած ըլլային իրենց վանքին մագաղաթներուն պահպանման համար՝ որքան անոր դուռերին, մեր տոհմին յիշատակներուն շատ խոշորը չէին իյնար այն լռութեան մէջ, ուրկէ ալ դուրս չելլեն երբեք, և մեր ծագումին վրայ կ'ունենայինք վաւերագիրներ որոնք ցեղի մը [illegible] կը կազմեն:

Եւ նկատեցէք որ գիրքին յարգանքը բուռած բանը՝ քաղաքակիրթ ժողովուրդներու մենաշնորհեալ առաքինութիւն մը չէ. ես ռամիկներ տեսած եմ որոնք միշտ երկիւղածութեամբ շօշափած են գիրքերը և այնքան աւելի երկիւղածութեամբ՝ որքան անկարող էին իրենց յարգանքը անոր պարունակութեանը վրայ չափելու:

Մովսէս, — Աստուածաշունչէ խօսինք կրօնաւորներու հետ, — ձեռագիրներու փճացումը մահացու ութերորդ մեղք մը պիտի հաշուած ըլլար, եթէ իր ատենը արձանագրութիւնները քարէտախտակի վրայ չկատարուէին:

Ցեղ մը իր ներկային չափ, և անկէց աւելի՝ անցեալովն է որ կ'արժէ, ու ձեռագիրները քարտուղարներն են անցեալին: Յարգեցէք զանոնք, Ս. Վանահայրեր, վասն զի՝ ծերերը միշտ իրաւունք ունին յարգանքի. անոնք են ձեր վանքին ճշմարիտ գանձը, է'ն անձեռնմխելին. անոնք մասունքի չափ նուիրական են մեզի:

Եթէ ոսկի սկիհ մը գողցնէք՝ պիտի գտնուի միշտ վաշխառու մը, որ իր մեղաց թողութեանը համար հատ մը նուիրէ ձեզի. բայց ոսկի բանալիի տակ պահեցէք ձեռագիրները, վանքին ճեճեքէն աւելի գուրգուրանքով, վասն զի այս վերջինը իր պատճէնը ունի միշտ դիւանատան մը անկիւնը: Չենք սպասեր որ անոնց վերծանողը ըլլաք. պահապանը եղէք. գիրին է գերը, զի տարբերութիւն մը կայ պահապանի փայտը ու գրիչ բռնելուն մէջ:

Կը կասկածիմ որ շատ քիչեր ուշադիր եղած ըլլան Արեւելքի հնագոյն մէկ թիւին մէջ հրատարակուած թղթակցութեան մը, ուր պատմելի խորշ մը կար:

Կաթողիկոսը օր մը այցելել կ'ուզէ Սեւանայ վանքը. վանականները ժողվուեր կ'ելլեն ու կը բանան թանգարանն ալ. մաս մը հին գիրքեր մգլոտած էին ու կրծուած, մկնաձարակ. կը շուարին վանականները. Հայրապետը, անկասկած, պիտի խստիւ կշտամբէր իրենց անփութութիւնը. ի՞նչ ընել: Գաղափար մը. լիճը նետեցին բոլոր փտտուած ձեռագիրները:

ԱՆՑՈՐԴ.

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վոտենէի վերելքը, մանաւանդ երբ մէկ երկու օր վերջը անհետացաւ մեր մարմնական խոնջէնքը, ա'յնքան հաճելի, ա'յնքան սիրուն պատկերներով սկսաւ նկարուիլ մեր մտքին մէջ ու ճշմարիտ վայելքի մը տպաւորութիւնը թողուց մեր վրայ, որ դրդումը ու փափաքն ունեցանք նորագոյն լեռնագնացութեանց ալ ձեռնարկելու: Մէկ ծաղիկով գարուն եկած չի համարուիր: Մէկ մենաստանի այցելութեամբը՝ Հռոտոփի մերձակայ կրծոյը վրայ ու ոտներուն տակ գտնուող միւս ամէն վայրերն ալ ճանչցած չէինք մենք ալ, — ու մեր շուրջը հեռու թէ մօտ, գտնուող ձորակ, գիւղակ, վանք, մենաստան, անտառաշատ ու ջրառատ վայրեր ո'ւր և ո'րքան որ կային՝ անոնց անուններն սկսանք հարցնել տեղացիներու:

...Եւ ահա, համոզուած հիացման ու պատկառոտ սքանչացման նոյն անփոփոխ ու միօրինակ բացագանչութիւնները լսեցինք. — «Օ՛, գեղեցի՛կ տեղեր, շա՛տ, այս կողմերը. Գոմաթ, Մարգօվա, Տէյիրմէնտէրէ, Գուզլինա, Պէլլաձա, Հիսար, Գարլօվա՛...: Ի՜նչ ջուրեր, ի՜նչ ծառեր, ի՜նչ օդ, ի՜նչ տեսարան...: Դուք Պոլսեցիք, գացէք անգամ մը պտտիլ այդ վայրերը, և ետքը մեզի պիտի ըսէք թէ ձեր կողմերը անոնց նմանը ո'չ տեսած, ո'չ ալ երեւակայած էք երբեք...»

Ամրան սովորական անվերջանալի կիրակիներուն վրայ կը բարդուին հոս պուլկարական տօնի օրերը, շաբթու մէջ յաճախադէպ պաշտօնական բրազնիքներ, ուր շուկայ և խանութներ փակուած, հարկեցուցիչ գործադուլին ձանձրոյթն ալ կը մղէ շատերը քաղքէն դուրս՝ խոտերուն վրայ ու ծառերուն տակ անցընելու օրերնին:

Գոմաթն ու Մարգօվան՝ քիչ մը աւելի հեռուն՝ Տէյիրմէնտէրէն ամէնուն նախասիրած ու դիւրամատչելի պտոյտի տեղերն են — և անոնք ալ եղան մեր հետաքրքրութեան առաջին առարկան:

Ֆիլիպէէն դէպ ի Սօֆիա երկարող երկաթուղւոյ գծին ուղղութեամբ, կայարանին քովէն, դեղին ու լայն ժապաւէնի մը պէս՝ կանանչ արտերու մարգերու վրայ բացուած մաքուր կառուղի մը կը յառաջանայ...: Աջ կողմը, Փոփգեան վիթխարի դղեկի մը ձեւով, դժնեաձեւ, սեւ ու տխուր ժայռերու բուրգի մը պէս, ցցուած է Ճէհէննէմ Թէփէն...: Յաւերժական անէծք մը կարծես կը ծանրանայ այդ մշտատառապ քարակոյտին վրայ, անբնակ ու անփառունակ յաւիտեան, և ծաղիկ մը չի ծլիր, թիթեռնիկ մը չի թափառիր ու թռչնիկ մը երբեք չի դադարիր ու չի դներ իր բոյնը անոր դժնդակ կողերուն վրայ, որոնք վարէն մինչեւ վեր, մացառի և ժայռի պտուղներով ու կոճղներով պատուած, պաշարուած մողէսներու և իժերու միայն կու տան ապաստան...:

Քովէ քով, ցած ու լայնանիստ ցորենի շտեմարաններ շարուած են, կայարանին սեփական, և քիչ մը անդին եռայարկ անձագին շէնք մը կայ, բազմաթիւ փոքրիկ պատուհաններով, որուն մէկ կողէն վերամբարձիկ սուր ու սեւ ծխնելոյզ մը հանքածուխի թանձրաթոյր ալիքներ կը պոռթկայ օդին մէջ...: Հայ գործարանատէր Յովսէփ Գափափեանի տարիներ առաջ հոն հիմնած ալքոլի գործարանն է, որուն տիրացածի պէս են այսօր Պօմոնթի եղբարք ու կը շահագործեն ինքնագլուխ...:

Անկէ անդին, կառքը կը սուրայ բաց ու ազատ ասպարէզի մը վրայ, ցորենի ու գարիի պարարտ արտերու, դաշտերու մէջէն, որոնց մեղմանոյշ կանաչութիւնը, ճկուն, ծփծփուն հասկերու ծածանմամբը քաղցրացած, երկինք մարմրող կապոյտին տակ կը տարածուի ակնապարար:

Կէս ճամբէն անդին, կառուղին ծառուղի կը փոխուի: Տնկարոյր աքասիաներ ճերմակ ծաղկի ողկոյզներով զարդարուն, տնկուած շարուած են երկու կողմը մինչեւ Գոմաթ որ կը տեւէ քաղքէն մէկ ժամ:

Լերան կողէն արագավազ ու շաղակրատ առուակ մը կ'երգէ հոն փրփրուն մրմունջներով, թարմ ու դեռատի ծառաստանի մը քովէն սուրալով դէպ ի Մարիձա: Կակուղ, ծաղկալից մարգագետնի մը վրայ սիրուն սրճարան մը կայ, որուն շուրջը աթոռներ ու սեղաններ սփռուած են ծառերու ախորժելի շուքին տակ: Առուակին ջուրերու վազքը, անդին, երեք աստիճանաւոր թումբերու արգիլքովը զօրացուցած են տեղ մը, և հաստատած են փոքրիկ ու բանուկ գործարան մը գարեջուրի և սառոյցի, որ կը գործէ գիշեր ցերեկ: — Եւ այն անդորրիկ ու հեշտագուարճ դաշտանկարին մէջ ուր կը հանգչինք, կը մատակարարեն մեզի անխառն ու ախորժահամ սառուցիկ գարեջուր մը, որմէ մէկ քանի շիշ կը քամենք մինչեւ ցյետին կայլակն՝ ա'նայլայլակ:

Առուակին եզերքն ի վեր, գմբեթ կազմած տերեւախիտ ծառերու տակէն տասը վայրկեանի չափ քալելով կը հասնինք Գոմաթ գիւղը: Անշուք ու խեղճուկ տնակներ. հողաշէն պատերով կիսափուլ հիւղերու, տնակներու համախմբում մը. գոմեր, ախոռներ. բանջարեղէնի և պտղատու ծառերու ընդարձակ պարտէզներ: Եւ աղջիկներ՝ որոնք ջուր կը կրեն, կիներ ու այրեր որոնք կ'աշխատին, ու լաճեր՝ աղտոտ ու բոկոտն, որոնք հողերուն ու ջուրերուն մէջ կը թաւալին ու կը խաղան, կամ խոզի փախստական ձագեր կը հալածեն փողոցէ փողոց, եւ աքլորներ, հաւերուն հոգածու, որոնք տիրական, սպառնական կիկռոցներով կը դիմաւորեն՝ ճչխաթուն, ճօրճօրացող սագերու ձիւնաթոյր երամ մը որ թեւաբախ ու ճարճատուն ճչերով կը փախչի արածելէ վերադարձող եղանց սուսար հօտի մը առջեւէն...: Ա'հ, ի'նչ բնական, ի'նչ հովուերգական ու գիւղային նկարէն պատկեր, որուն վրայ երեկոն, իր վերջալոյսի անոյշ անդորրութիւնը կը ծաւալէ — և զոր սակայն շատ աւելի հաճոյքով ու երկարօրէն պիտի դիտէինք, եթէ ոսկեզօծ շրջանակի մը մէջ իւղաներկ, կախուած ըլլար մեր սալոնին պատէն, փոխանակ ցոյց տալու մեզի իր իրական գիծերուն կենդանի պարզութիւնը, անշուք ու տխրադէմ, որ չի ժպտիր մեր քաղքենի ըղձանաց և երազներուն և ո'չ իսկ մէկուն...:

Գոմաթը անկեան գլուխն է երկու ծառուղիներու, որոնց մին Տէյիրմէնտէրէ կը տանի շիտակ, իսկ միւսը ձախէն կը բարձրանայ տակաւ լերան մէկ ծալքին վրայ՝ ուր է Մարգօվան:

Մարգօվան տեղացւոց գովուած ու նախասիրած ամարանոցն է. ինքնին անզարդ, անպաճոյճ, աղքատութեան ու աղտոտութեան բոյն ու տխմար ողորմելի տնակներու ցանցնուք մը՝ այգիներու, պտղատու ծառերու և բանջարեղէնի մշակութեանց մէջ կծկտած: Հանգստութիւն կեանքի, և ապրուստի ամէն դիւրութիւններ կը պակսին հոն ուր օդափոխութեան գացողները կաթէն ու հաւկիթէն ի զատ, ուտեստի բոլոր պէտքերը, հացն'ի սկսելով, Ֆիլիպէէն ամէն օր բերել տալու ստիպուած են... և միակ միայարկ ու բնակելի տունը որ քիչ շատ խնամուած պարտէզ մըն ալ ունի, պանդոկի վերածուած է... Ի՜նչ պանդոկ, որ ընդամէնը 3 սենեակ, 6 անկողին ու չորս հատ ալ... առանձնարան ունի որոնց դռներն յաղթական պարտէզին ծաղիկներուն վրայ կը բացուին բուրումնաւէտ...: Այդ պանդոկն իր պարտէզովը Մարգօվայի գիւղագնաց ընկերութեան միակ ժամադրավայրը, գինետուն ու զբօսարանն է, և հոն գացինք մենք ալ օր մը, բարեկամներու տեսութեան:

...«Ամէն աքաղաղ իր աղբանոցը դրա՛խտ մը կը կարծէ» — կ'ըսէ առածը: Կան, իրաւ, առածներ, առակներ որոնք — անառակներու պէս — ճշմարտութենէն հեռու կը գաղթեն երբեմն...: Բայց բացարձակապէս պատշաճ է այն Մարգօվային՝ որ Ֆիլիպէի Ալէմտաղին կը համարուի ըսած էին մեզի...:

Ալէմտաղի՛ն... ո՛հ, բնութեան ինչ սքանչաւոր մէկ տաճարն է այն՝ վեհաշուք ու դաշնաւոր իր անտառովը, իր անուշ օդովը ու ջուրերովը: Դրա՛խտ մըն է Ալէմտաղին՝ Մարգօվային քով որ անշուք քաւարա՛ն մըն է միայն, մինչ Ֆիլիպէն, ամառը 5 ամիս դժո՛խք մը կը դառնայ հրաբորբոք, անբնակելի, անտանելի բոլորովին:

Եւ որովհետեւ զբօսանքի ու զուարճութեան առարկաները կը պակսին Մարգօվայի օդափոխութեան եղանակին մէջ, ամայութեան ու կեանքին անշարժութեանը մէջ, իբրամով, կամ գիւղացւոց պարզութիւնն ու կարճամտութիւնը չարաչար գործածելով է որ շատեր զբաղում ու հաճոյք կը գտնեն հոն. — «Սլավչօ՛, Սլավչօ՛, եէլա՛ թուքա՛» պոռաց յանկարծ պանդոկին տէրը հեռուէն, քաղքին ճամբէն եկող գեղջուկ մը կանչելով: Միջահասակ, խոշոր գլխով, մեծ բաց կապոյտ աչքերով, կարմրած, քրտինքէ թրջած դէմքով, չեզուած բուրդի պէս թաւ ու դեղին մազերը անագին բաբախի մը տակէն խառնիխուռն թափթփած, բերանը կիսաբաց ապուշ արտայայտութիւնով մարդուկ մըն էր որ դէպ ի մեզի եկաւ ժպտալից, ու, հազիւ կանգ առած.

— «Իcsk՛», ըսաւ, քաղաք գացի ու 10 կոլականի շինել տուի ակնոցը. տեսէք եղե՞ր է...:

Ու գօտիին մէջէն քաշեց հանեց անհեթեթ այլանդակ բան մը. ափի մեծութեամբ բոլորաձեւ զոյգ մը կանանչ ապակիի կտորներ, որոնց եզերքը թիթեղէ շերտեր անցուած, իրար միացուած ու կազմած էին՝ խոշոր ու անսովոր ծիծաղելի ակնոց մը...:

Կոկորդային քահքահ մը պայթեցաւ մեր շուրջը, ամէնուն բերնէն... և իմացանք պատմութիւնը:

Այդ գեղջուկը, անօթի ու մերկ ալ աղքատ մարդ, իշուկ մը ունի եղեր...: Առջի օրը, գանգատեր է թէ գարունէն մինչեւ աշուն ծուռ շիտակ կ'աշխատի ինքն ու կենդանին. բայց ձմեռը՝ ուր գործ չկայ իրեն, իշուկին ալ խո՛տ չ'ունենար, չի գտներ տալու...: «Է՛հ, ցե՛ Սլավչօ՛», ըսեր է լրջօրէն չարաճճիին մէկը, քաղաք գնա՛ վաղը շիտակ, հրեայ թիթեղագործին զոյգ մը կանանչ ակնոցներ շինել տուր իշուդ աչքերուն յարմար...: Ամառը հոս շէնքեր կը շինուին, կը նորոգուին այնքան...: Անոնցմէ տաշեղներ (թալաշ) ժողվէ՛ ու դիզէ՛ ձմեռուան համար...: Ու ձմեռը, երբ ակնոցը իշուկին քիթը անցընես, տաշեղները կանանչ տեսնելով, թարմ խոտ կը կարծէ, կը լափէ՛, կը կշտանայ...:

...Քառորդ մը հազիւ անցած էր, երբ հեռուէն խնդուք ու պոռչտուքներու բարձրագոչ ձայներ լսուեցան, ծաղրի ու ծիծաղի խմլտուք մը որ դէպ ի մեզ կու գար, կը մօտենար...:

Եւ ահա գիւղացին երեւաց, իր իշուն հետ որուն քթին վրայ պինդ կապած էր կանանչ ակնոցները. ու մէկ ձեռքով ալ խոշոր փունջ մը տաշեղ բռնած էր զոր կերցնել տալ չէր յաջողած անոր...: Ու մեծ ու պզտիկ, քսան երեսուն հոգի զինքը շրջապատած, կը հեգնէին ու կը ծաղրէին զինքը, ու հեզ ապուշը, դեռ յուսալից, իրեն այս խորհուրդն ու խրատը տուողին կը դիմէր բացատրութիւն ուզելու, բո՛ւն գաղտնիքը հասկնալու համար թէ ի՞նչպէս կրնար տաշեղով սնուցանել ձմեռն իր ակնոցաւոր իշուկը...:

ԱԼՓԱՍԼԱՆ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ

Շահեկանութենէ զուրկ չենք համարեր քանի մը կենսագրական ծանօթութիւններ տալ Խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին Ա. պատուիրակներուն վրայ որոնք՝ անհատապէս ու հաւաքապէս՝ աշխարհի ուշադրութեան առարկայ դարձած են այս պահուս, իրենց յանձնուած կարեւոր պաշտօնին բերմամբ:

Պատուիրակութեան գլուխը պէտք է յիշել, ի հարկէ, Ռուսիոյ ներկայացուցիչը՝ Պարոն տը Ստալ, զոր իր պաշտօնակիցները նախագահական աթոռը բազմելու հրաւիրեցին: Պ. տը Ստալ եօթանասունըհինգ տարեկան է. ֆիզիքապէս գեղեցիկ երեւոյթ մը կը պահէ տակաւին, և թէեւ շա՛տ բարեհամբոյր ու հաճոյակատար, անգլիացի Լորտի մը ձեւերը ունի: Դիւանագիտական ասպարէզին համար ծնած մարդ մըն է: 1850ին, Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանատան կցորդ էր. յետոյ յաջորդաբար պաշտօնավարեց Պուքրէշի և Աթէնքի դեսպանատուները, Շթութկարտի և Միւնիխի դեսպան եղաւ և 1884էն ի վեր Լոնտոնի դեսպան:

Իսկ ետքը, Դեսպանախորհուրդին նշանաւոր անդամներէն մէկն է Գերմանիոյ պատուիրակը, Միւնսթէր կոմսը, գերմանական դեսպան Բարիզի, որ միանգամայն Դեսպանախորհուրդին երիցագոյն անդամն է: Միւնսթէր կոմսը Էլիզէի պալատին ու Փրանսական նախարարներուն բոլոր պաշտօնական ընդունելութեանց ու երեկոյթներուն հրաւիրեալներուն ծանօթ դէմք մըն է ու յարգուած անձնաւորութիւն մը: Երբ Հանովրը Բրուսիոյ կցուեցաւ, Միւնսթէր կոմսը այդ միութեան ջերմ գաղափարակիցներէն էր ու իր երկրին առաջին քաղաքագէտներէն մէկը եղաւ՝ յաղթողին կողմը անցնող. շատ չանցած, իր վեհապետին կողմէ վարձատրուեցաւ Լոնտոնի դեսպան անուանուելով, ուսկից Բարիզ փոխադրուեցաւ ետքէն:

Ֆրանսական Ա. պատուիրակը, Պ. Պուրժուա, այնքա՛ն ծանօթ անուն մը ունի. և այնքա՛ն անգամներ գրուած է իր վրայ, որ զինքը ներկայացնելու պէտք չկայ: Նախ և առաջ վարչական ճիւղին մէջ մարզուած, յետոյ երեսփոխան, նախարար և նախարարապետ, Պ. Պուրժուա ժամանակ մը վարեց Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութիւնը ու կերպով մը մասնագիտութիւնը ստացաւ այդ ճիւղին վերաբերող խնդիրներու:

Բրիտանական պատուիրակութեան պետն է Սըր Ճիւլէն Բօնսէֆօթ, անգլ. դեսպան Ուաշինկթընի: Եօթանասունըմէկ տարեկան է, դիւանագիտական ու գաղթային պաշտօնավարութեան երկար շրջան մը ունենալով իր ետին: Միւնխէ ծնած է, և իր կրթութիւնը Բարիզի ու Ժընեւի մէջ ստանալէն ետքը, իրաւագիտական ասպարէզը ընդգրկած: 1882ին, արտաքին գործոց նախարարութեան փոխխորհրդականի կարեւոր պաշտօնին կոչուեցաւ և այնքան յաջող հանդիսացաւ որ կարելի է ըսել թէ ինքն էր որ կը վարէր այդ միջոցին Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը: Վեց տարի ետքը, Լորտ Սէքվիլին յաջորդեց Ուաշինկթընի մէջ՝ իբրեւ դեսպան:

Իտալական պատուիրակութեան գլուխը կը գտնուի Նիկրա կոմսը, ո'չ միայն իր երկրին՝ այլ և Եւրոպայի առաջնակարգ դիւանագէտներէն մէկը: Տակաւին ողջ մնացող այն սակաւաթիւ Իտալացիներէն է որոնք գործօն մասնակցութիւն մը ունեցած էին Իտալիոյ ընդարձակման մէջ, 1848ին: 1860ին, Բարիզ ղրկուեցաւ իբրեւ դեսպան և 16 տարի այդ պաշտօնը վարելէ ետքը Բեդերսպուրկի և յետոյ Վիէննայի դեսպան կարգուեցաւ: Իր այս վերջին պաշտօնը կը պահէ այս միջոցիս:

Օսմ. Պատուիրակութեան պետն է Թիւրխան փաշա, անդամ Պետական Խորհուրդին և կարող դիւանագէտ: Թիւրխան փաշա յաջորդաբար Մատրիտի և Հռոմի Օսմ. դեսպան եղած է և 1895ին պահ մը վարեց, ինչպէս կը յիշուի, արտաքին գործոց Նախարարի կարեւոր պաշտօնը: Վարած է նաեւ կուսակալութեան պաշտօն:

Թէթուանի դուքսը, Սպանիոյ Ա. պատուիրակը, 1834ին ծնած է ի Վալէնսիա: Նախ և առաջ զինուորական ասպարէզը ընդգրկեց և մասնակցեցաւ Փիլիպպեան կղզիներու մէջ մղուած նախկին ճակատամարտներուն. յետոյ Ափրիկէ գնաց ուր գլխէն վիրաւորուեցաւ ճակատամարտի մը մէջ: Ժամանակ մը Սպանիոյ արքունեաց մարէշալի պաշտօնը վարելէ ետքը, Գրիւսէլի, Վիէննայի ու Լիզպոնայի դեսպան եղաւ յաջորդաբար, և պահ մըն ալ արտաքին գործոց նախարար։

Պելճիքա իր ամէնէն կարող պետական անձերէն մէկը ղրկած է Լա Հէյ, Երեսփոխանական ժողովին ատենապետ Պ. Պէրնաէրդը։ Տաղանդաւոր փաստաբան և պերճախօս ատենաբան, Պ. Պէրնաէրդ արագապէս յառաջացաւ քաղաքական ասպարէզին մէջ. 1884էն, նախարարապետ եղաւ, պաշտօն զոր վարեց տասը տարի։ Թէ՛ արտաքին քաղաքականութեան և թէ՛ իր երկրին ներքին գործերուն խորին գիտակցութիւն ունի,

Պ. Նիքոլա Տէլեանի, Ցունաստանի պատուիրակը, հռչակաւոր Թէօտոր Տէլեանիի եղբօրորդին է և տարիներէ ի վեր կը վարէ Բարիզի հելլենական դեսպանի պաշտօնը, որ կարճատեւ ընդմիջում մը միայն ունեցաւ։

Մէքսիկա ալ Բարիզի իր դեսպանը, Պ. տը Միէր, ղրկած է իբրեւ պատուիրակ։ Նշանակելի պարագայ մըն է որ Մէքսիկա միակն է, Միացեալ Նահանգները կազմող կառավարութիւններուն մէջէն, որ հրաւիրուած է առանձին ներկայացուցիչ մը ունենալ Դեսպանախորհուրդին մէջ։

Դեսպանախորհուրդին մէջ, ամէնէն աւելի ինքնատիպ տիպարները կը ներկայացնեն Չինաստանի և Ճաբոնի պատուիրակները։ Առաջինը, Եանկ-Եու, Բեդերսպուրկի չինական դեսպանն է և թէպէտ շատ անկատար հմտութիւն ունի եւրոպական լեզուներու, բայց իր երկրին ճարտար դիւանագէտներէն մէկն է. երկրորդը, Թատասու-Հայաշի, նոյնպէս դեսպան Բեդերսպուրկի, իր չինացի պաշտօնակիցէն նուազ աշխարհիկ անձ մըն է, բայց յամառ աշխատող ու մեծ փորձառութեան տէր։ Այս ճաբոնցի դիւանագէտը Անգլիոյ մէջ դաստիարակուած է, հետեւաբար կատարեալ գիտակցութիւն ունի եւրոպական բարքերուն ու սովորոյթներուն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.—Լա Հէյէն մայիս 23 թուականով հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդուին.

Հոլանտայի Վիլհէլմինա թագուհին, այս իրիկուն, իր մօրը հետ հոս հասաւ ներկայ գտնուելու այն հանդէսին որ արքունեաց մէջ պիտի տրուի ի պատիւ խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին անդամներուն։ Նոյնի վեհափառութիւնները ընդունելու համար երկաթուղիի կայարանը գտնուողներուն մէջ կար նաև օսմ. առաջին պատուիրակ Թիւրխան փաշա։

Ռուսական պատուիրակներէն Պ. Պլոք Դեսպանախորհուրդին ներկայացուց իր վերջին մէկ հեղինակութիւնը՝ երկու հատորէ բաղկացած և յիշատակագիր մը որով կ՚ըսէ թէ պատերազմին համար եղած ջանքերը ցնորք մըն են և ոչ թէ խաղաղութեան համար եղածները։ Պ. Պլոք սպառազինութեանց աճագին զարգացումը թուելով կը հաստատէ թէ զինուորական հեղինակներուն կարծիքին համաձայն, արդի զէնքերը հինգ անգամ աւելի մահացու են առաջուաններէն և թէ հիմակ հնարուելու վրայ եղածներն ալ քառասուն անգամ աւելի մահացու պիտի ըլլան։ Մնաց որ, կ՚ըսէ Պ. Պլոք, անծուխ վառօդը բոլորովին կը փոխէ ճակատամարտներու հանգամանքը։ Թնդանօթներու համար յաջորդաբար եղած յառաջդիմութիւնները ապագային մէջ աւելի պիտի դժուարացնեն պատերազմը։ Զինուորական հեղինակներ, ի մէջ այլոց Միւլլէր զօրավարը, հաշուած են թէ եւրոպական մեծ տէրութիւններէն հինգին թնդանօթները կրնան սպաննել 41 միլիոն մարդ, այսինքն պատերազմի դաշտին վրայ հաւաքուելիքէն ութ անգամ աւելի։ «Կարելի՞ է, կը յարէ Պ. Պլոք, այս պարագաներուն հանդէպ, որուն հասած են պատերազմի արհեստն ու գիտութիւնը, չըսել թէ պատերազմը ցնորք մըն է»։

Պ. Պլոք զեկոյցով մը կը յայտարարէ թէ բաղձալի է որ տէրութեանց պատուիրակները, ու մանաւանդ զինուորական մասնագէտները իրեն հետ բանակցութեան մտնեն այս խնդիրներուն համար։

—Դեսպանախորհուրդին անդամները, երկու օրուան դադարէն օգտուելով, Ամսթէրտամ, Հաարլէմ, Տէլֆթ ու Ռոթէրտամ գացին՝ զբօսական պտոյտի համար։ Ռիւթէրի թղթակիցը կ՚ըսէ թէ դեսպանորհուրդին աշխատութիւնները շատ երկար պիտի տեւեն։

—Մ. Նահանգաց առաջին պատուիրակ Պ. Հուայթ հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրեր է Ռիւթէրի թղթակցին.

«Կացութիւնը նպաստաւոր է։ Առաջին աշխատութիւնը, կազմակերպութեան համար, աւարտած է, որովհետեւ յոյս կայ թէ օգտակար և գործնական արդիւնք մը պիտի կրնայ ձեռք բերուիլ։ Վիլհէլմ Կայսեր խօսքերը շատ նպաստեցին կացութիւնը բարւոքելու։ Կարծեմ թէ արդիւնք մը պիտի կրնանք ձեռք բերել, միջնորդութեան և իրաւարարութեան խնդրին որպէս։ Անտարակոյս կարելի պիտի չըլլայ պարտաւորիչ հանգամանք մը տալ իրաւարարական վճիռներուն, բայց գոնէ բառ կամս պիտի կրնան ընդունուիլ։ Դեսպանախորհուրդին ետքը տէրութիւնները պիտի տեսնեն թէ պատերազմէն դուրս ուրիշ միջոց մըն ալ կայ իրենց վէճերը կարգադրելու համար։»

Ուրիշ առաջին պատուիրակ մը, որ մեծ տէրութեան մը դեսպանն ալ է, ըսեր է թէ տէրութեանց պատուիրակները պիտի կրնան իրենց կառավարութիւններուն ներկայացնել գործնական առաջարկութիւններ ի նպաստ խաղաղութեան և պատերազմի չարիքներուն ամոքման։ Ուրիշ պատուիրակ մը, որ իր երկրին մէջ մեծ դիրք մը ունի ըսեր է. «Լա Հէյի մէջ պատուիրակներուն գլխաւոր զգացումն այս է թէ աճագին պատասխանատուութիւն մը ունին հանդէպ իրենց կառավարութիւններուն և բոլոր երկիրներու հասարակաց կարծիքին։ Այս զգացումը անկարելի կ՚ընէ որ Դեսպանախորհուրդը ցրուի առանց գործնական արդիւնքի մը։ Այդ պատուիրակը կը կարծէ նաև թէ որոշումներ պիտի տրուին պատերազմը աւելի մարդասիրութեամբ կատարելու և միջնորդութեան սկզբունքը ընդհանրացնելու։ Գալով սպառազինութիւնները զեղչելու գործին, անկարելի կ՚երեւայ որ այդ մասին գործնական որոշում մը տրուի։

—Ինչպէս ծանուցուեցաւ, խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին երեք յանձնաժողովները երեքշաբթի գումարեցին իրենց առաջին նիստը։ Ասոնց երրորդը պիտի զբաղի իրաւարարութեան խնդրով։ Որոշուած է որ առաջին և երրորդ յանձնաժողովները երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը գումարուին. իսկ երկրորդը երեքշաբթի, հինգշաբթի ու շաբաթ։

ԵՐԲԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Պէրլինի կէս-պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կ՚ըսուի թէ Խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին մէջ Երբեակ Զինակցութիւնը կազմող տէրութեանց պատուիրակները իրենց կառավարութիւններէն հրահանգ ստացեր են կարելի եղածին չափ բարեացակամ գտնուիլ խաղաղութեան առաջարկութիւններու։ Այդ պատուիրակները պաշտօն ունին նաև առաջարկել որ միջազգային միութիւն յանձնաժողով մը կազմուի, տարին մէկ անգամ գումարուելու պայմանով։ Կ՚ըսուի թէ այս վերջին առաջարկութիւնը կը համապատասխանէ Ցարին բաղձանքին և թէ ռուս պատուիրակ Պ. տը Ստալ ինք պիտի առաջարկէ զայն։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ.—Հռոմէն առջի օրուան թուականով ուղղուած հեռագրի մը նայելով, ատենապետ Պ. Տանարտէլլի ծանուցեր է թէ պիտի հրաժարի։ Նախարարապետ Բէլլու զօրավարը պահանջեր է անմիջապէս քուէարկել ելմտացոյցը։ Նաև պարզեր է քաղաքական գործերու ստիպողականութիւնը։ Զինական խնդրին համար նախարարապետը յայտարարեր է թէ իրեն կը վերապահէ բանակցութիւնները վերսկսելու գործը՝ գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք բերելու համար, առանց նիւթական ու զինուորական պատասխանատուութիւն մը յառաջ բերելու երկրին համար։ Խորհրդարանը միաձայնութեամբ որոշեր է չընդունիլ Պ. Տանարտէլլի հրաժարականը ատենապետութենէ. բայց այս վերջինը պնդած ըլլալով, Երեսփ. Ժողովը որոշեր է, նախարարութեան պահանջումին համաձայն, մայիս 30ին կատարել նոր ատենապետին ընտրութիւնը։ Նախարարապետ Պ. Բէլլու Ծերակոյտին մէջ ալ նոյն յայտարարութիւնները ըրեր է։

ԱՆԳԼԻՈՅ Վիքթօրիա թագուհին հինգշաբթի, կէս օրէն ետքը, կառքով պտոյտ մը կատարեր է Ուինսորի մէջ և ժողովրդեան խուռն բազմութեան մը կողմէ համակրական ցոյցերով ընդունուեր է։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.—Ֆրանց Եոսէֆ Կայսրը, հինգշաբթի օրը, իր ներկայութեանը ընդունեց Աւստրիոյ նախարարապետ Թուն կոմսը և Հունգարիոյ նախարարապետ Պ. Ֆոլոման Զէլը։ Պետական պայմանադրութեան խնդրին համար դեռ որոշում մը չտրուեցաւ։ Հունգարիոյ նախարարները տակաւին Վիէննա պիտի մնան։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏ ՄԸ.—Վլատիմիր Ալեքսանդրովիչ մեծ դուքսը յունիսին Թրոմզոյէ (Նորվէկիա) պիտի երթայ և անկէ Մուրմանի ծովեզերքը՝ ներկայ գտնուելու համար ռուսական Գաթէրինա նոր նաւահանգիստին բացման հանդէսին։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ.—Չինու կայսրը հրամանագրով մը վաւերացուց այն դաշնագրութիւնը որ անգլօ-գերման սէնտիքային և չինական երկաթուղիներու տնօրէններուն միջեւ կնքուեցաւ Թիէն-Ձինէն Շինկ-Քիանկ չինուելիք երկաթուղիին համար։

ՄԱՌՇԱՆԻ ԱՐՇԱՒԱԽՈՒՄԲԸ.—Հինգշաբթի օրը Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը, առանց վիճաբանութեան և ջերմագին ծափահարութիւններով ընդունեց այն օրինագիծը որ կ՚առաջարկէ պաշտօնական շքադրաններ տալ Մառշանի արշաւախումբին բոլոր անդամներուն։

ԿԱԼԼԻԷՆԻ ԶՕՐԱՎԱՐԸ.—Մատակասքարի կուսակալ Կալլիէնի զօրավարը, որուն Մարսիլիա ժամանումը ծանոյց հեռագիրը, ընդունուեցաւ պաշտօնական անձնաւորութիւններու և իր բարեկամներուն կողմէ։ Իրիկունը ներկայ գտնուեցաւ Մարսիլիոյ զինուորական սպաներուն կողմէ ի պատիւ իրեն տրուած հանդէսին և յետոյ Բարիզ ուղեւորեցաւ։

ՀԱԿԱՀՐԷԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ, առջի օրը, երբ Ալժէրիոյ գործերուն վրայ վիճաբանութիւն կը կատարուէր, Ալժէրիոյ կուսակալ Պ. տը Լաֆէրիէռ, որ Բարիզ կը գտնուի և Ժողովին ներկայ էր, խստիւ դէմ խօսեցաւ հակահրէականութեան, որ ըսաւ բոլոր դժուարութիւններուն սկզբնապատճառն է։

ՍԱՄՈԱ.—Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Մ. Նահանգաց կողմէ Սամոայի գործերուն համար կարգուած գոմիսէրները մայիս 13ին Աբիա ժամաներ և իրենց առաջին նիստը գումարեր են մայիս 16ին։

ՓԻԼԻՓՓԻՆԵԱՆՆԵՐԸ.—Նիւ Եորք Հէրըլտ կ՚իմանայ թէ Ամերիկացիներուն հետ հաշտութեան վրայ բանակցելու պաշտօն ունեցող Փիլիփփինեանց պատուիրակները Ակուինալտօի մօտ վերադարձեր են, բանակցութիւնները յաջողած չըլլալուն համար։

—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ հակառակ բողոքին անգլիական այն ընկերութեան, որ Սպանիոյ կողմէ քանի հինգ տարուան մենաշնորհ ունի Փիլիփփինեանց մէջ ծովային ու ցամաքային հեռագրաթելերը չինելու, Մ. Նահանգները իրենց ընթացքէն չեն շեղիր։ Ամերիկեան շոգենաւ մը Մանիլա ուղեւորեցաւ, ուր անմիջապէս պիտի ձեռնարկէ որոշուած ընթոռնեայ հեռագրաթելերուն գետեղման։ Ամերիկացիները անգլիացիներուն բողոքին պատասխանելով կ՚ըսեն թէ սպանիական կառավարութեան կողմէ տրուած ո և է արտօնութիւն պէտք չէ արգելք ըլլայ ամերիկեան զինուորներու գործողութեանցը։ Անգլիոյ այս բողոքը նկատողութեան պիտի չառնուի, որովհետեւ Մ. Նահանգները իրենց վեհապետութիւնը պաշտպանելու համար պարտաւոր են հեռագրական թելեր հաստատել Փիլիփփինեանց արշիպեղագոսը կազմող կղզիներուն միջեւ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախորդ Նախագահ հանգուցեալ Պ. Ֆէլիքս Ֆօռի յիշատակը պատուելու համար առաջարկուեր է Բեդերսպուրկի քաղաքապետութեան Խորհուրդին տարեկան 500 ռուբլի յատկացնել ռուսական մայրաքաղաքին ֆրանսական բարեգործական Ընկերութեան ի նպաստ. նաեւ Բեդերսպուրկի համալսարանին մէջ ձրի աշակերտներ ընդունիլ Պ. Ֆէլիքս Ֆօռի անունով, նոյնպէս կանանց բարձրագոյն դասարանին մէջ և 3000 ռուբլի յատկացնել անչափահասներու ապաստանարան մը հաստատելու համար։

ՏՐԻՒԷՅ ԾՈՎԱԿԱԼԸ.—Լոնտոնի լրագիրները կ՚ըսեն թէ կարելի է որ Տրիւէյ ծովակալը որ Փիլիփփինեանց կը դառնայ, Ցունաստան այցելէ։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Տեպայի Մատրիտի թղթակիցը Սպանիոյ կացութեան վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ իր լրագրին։

«Խորհրդարանը յունիս 2ին պիտի գումարուի. աւասիկ այս առթիւ քանի մը տեղեկութիւններ նախարարութեան կացութեան վրայ։ Ցայտնի է թէ Մատրիտի դահլիճը կը բաղկանայ պահպանողականներու զանազան ստորաբաժանումներէ, որոնք հաշտելով հաւաքուեցան Պ. Սակասթայի յաջորդելու նպատակով։ Այն ատեն կատարուած միութիւնը փոխանակ որոշ վարդապետութեանց ներկայացուցիչներէն բաղկանալու, աւելի արհեստական ձեւ մը առաւ. ուրեմն զարմանալի չէ որ քանի մը ճակատ կէտերու վրայ նախարարները համակարծիք չըլլան։ Արդէն հաղորդած էի ձեզի Բոլաւիէխա զօրավարին յարուցած դժուարութիւններէն մէկ քանին։ Պատերազմական նախարարը հաստատամտութեամբ կը շարունակէ իր ընթացքը և կ՚ուզէ անպատճառ իրականացնել իր ծրագիրները։ Պատերազմական պաշտօնարանին մէջ կատարեալ անկախութիւն մը պահելու եռանդը ունի։ Զօրավարներու համար վերջերս կատարած ստորիճանի բարձրացումները, օրինակի համար, նախապէս նախարարներու Խորհուրդին չեն ներկայացուած, ինչպէս սովորութիւն է, և ոչ ալ նախարարապետին, որ հրամանագիրները ստորագրուելէն ետքը միայն իմացաւ, բայց ընդհանրապէս չի կարծուիր որ այդ պատճառաւ նախարարական մասնակի փոփոխութիւն մը կատարուի Խորհրդարանին գումարումէն առաջ։ Պատերազմական ու ծովային նախարարութեանց ելմտացոյցներուն և Ծերակոյտի ատենապետին ընտրութեան առթիւ ծագած դժուարութիւնները հարթուած են։ Գալով գաղթատին, յայտարարութիւններու մասին չափաւոր պիտի ըլլայ, վասն զի հաւանական չի թուիր որ առանց դժուարութեան կատարեալ համաձայնութիւն գոյացնել կարելի ըլլայ։

«Դահլիճին անդամներուն այս անհամաձայնութիւնը կրնայ ըլլալ որ անհաճոյ հետեւանքներ ունենայ երբ Խորհրդարանին նստաշրջանը բացուի։ Պ. Սիլվէլա, ո և է պատահականութեան դէմ դնելու նպատակով, խրատ է որ մեծամասնութիւն մը ձեռք բերած է, որ թոյլ պիտի տայ իրեն իշխանութեան վրայ մնալ, նոյն իսկ եթէ զօրավար Բոլաւիէխա երկպառակութիւն մը առաջ բերէ և կամ թէ Թուանի դուքսը եթէ վերջնապէս հարի պահպանողական միութեան։ Միւս կողմէ Պ. Տիւրան ի Բաս, որ այնչափ փութկոտութիւն ցոյց չէր տուած դատական նախարարի պաշտօնը ընդունելու համար, օր օրի ամենամեծ փափաք մը ցոյց կու տայ պաշտօնէ քաշուելու։ Այդ նախարարը արդէն պահպանողականներուն մէջ մեծ ազդեցութեան տէր անձ մը չէ. իր գաղափարները՝ ապակեդրոնացման և նահանգային ինքնօրինութեան խնդիրներուն մէջ այնչափ չեշտուած են որ մեծամասնութեան երեսփոխանները պիտի մերժեն այդ գաղափարին իրականացումը։ Գալով այն բարենորոգումներուն զորս դատական նախարարը կը պատրաստէ քաղաքային ու պատժական օրէնքներու համար, ինչպէս նաեւ կրթական նախարարին ծրագրին՝ հանրային կրթութեան վրայ, յաջողելու շատ հաւանականութիւն չունին, վասն զի խափանարար դրութիւնը սպանիական Խորհրդարանին մէջ ալ սկսած է մուտ գտնել։ Բոլոր այս պարագաներէն կրնանք ըմբռնել նախարարութեան կացութիւնը։ Պ. Սիլվէլա, հակառակ իր անձնական բարձր արժէքին և անկեղծութեանը, մեծ կորով մը պէտք պիտի ունենայ իր կամքը յարգել տալու պաշտօնակիցներուն, թող չտալու որ այս վերջիններուն միջեւ եղած անհամաձայնութիւնը արգելք ըլլայ կառավարութեան կանոնաւոր գնացքին և ամէն կերպով ջանալու որ Խորհրդարանին գումարումէն առաջ դահլիճը չը լուծուի»։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԲՈՐԹՈՒԿԱԼ.—Լիզպոնայէն կը գրեն Բարիզի թերթերուն թէ Անգլիական նաւաբաժին մը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, քանի մը օրէ ի վեր խարսխած է Լիզպոնայի նաւահանգիստին մէջ։ Նաւաբաժինը ընդունեցաւ այն արարողութիւններով որոնք քիչ առաջ եղած էին հոն այցելող գերման նաւաբաժնին. բայց ժողովուրդին մէջ մինչեւ մէկ աստիճան անվստահութիւն մը կայ Անգլիացիներուն նկատմամբ։ Տակաւին չեն մոռցած բրիտանական կառավարութեան ընթացքը Բորթուկալի նկատմամբ այն միջոցին, երբ Բարեյուսոյ Գլուխի գաղթավայրին բաղդախնդիրները ուզեցին կոխ մը յարուցանել Զամպէզի բորթուկալեան գաղթավայրերուն հետ։ Նաեւ թէ Անգլիա որչափ բուռն կերպով պաշտպանած էր իր հպատակները, թէեւ ասոնք անիրաւ եղած ըլլային։ Վերջին ժամանակներու մէջ Տէլակոայի ծովածոցին խնդիրը երկիւղները արթնցուց և անգլօ-գերման դաշնագրութիւնը որ տակաւին գաղտնի կը պահուի և որուն համար կը կարծեն թէ Լուրէնսօ-Մարքէզը Անգլիացիներուն պիտի տայ, դիւրազգացութիւնները հանդարտեցնելու հանգամանքը չունի։ Բորթուկալցիները շատ քաղաքավար, բայց շատ ցուրտ ընթացք մը ունեցան անգլիացիներուն հանդէպ։ Բրիտանական ծովակալը բաժակ պարպեց երկու երկիրներուն դաշնակցութեանը համար, բայց Բորթուկալի թագաւորը պատասխանելով բաւականացաւ բաժակ պարպելով Վիքթօրիա թագուհիին կենացը և յիշելով երկու տէրութեանց բարեկամական յարաբերութիւնները։ Բորթուկալի լրագիրները կը չեշտեն վեհապետին այդ ընթացքը որուն լիովին կը հաւանին։ Ասկէ կը հետեւցուի թէ Տէլակոայի ծովածոցը Անգլիոյ թողելու նպատակով բարեկամական բանակցութիւն կատարելու մասին երկար ատեն խնդիր պիտի չըլլայ։ Անգլիա եթէ պնդէ, պիտի պարտաւորուի բռնի ոյժով գործելու, ուրիշ բան է եթէ այդ առթիւ ծագած խնդիրը կարգադրելու նպատակով կարգուած իրաւարարներու տալիք որոշումը առիթ մը ընծայէ իրեն միջամտելու։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀՈՒՆՁՔԵՐԸ.—Պուլկար լրագիրները կ՚ըսեն թէ ամիսէ մը ի վեր տիրող երաշտութեան պատճառով ամբողջ Պուլկարիոյ հունձքերը գէշ վիճակի մէջ կը գտնուին։ Զիբրանի և Սթարա-Զաղորայի միջեւ հունձքերը գրեթէ այրած են՝ երաշտութեան պատճառով։ Երկրագործական ուրիշ շրջանակներու մէջ ալ կացութիւնը լաւ չէ։ Կ՚ենթադրուի թէ ամբողջ հունձքերը փճանան և սով առաջ գայ։

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէս օրին նոյն մզկիթը գնաց հանդիսաւոր կերպով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Սպանիոյ, Պելճիքայի ու Սերպիոյ դեսպանները իրենց հետեւորդներով, Հռոմի ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտով, Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանատան գործակատարը և հարիւր յիսունի չափ օտարազգիներ։ Ներկաներէ ոմանք սենեկապետ Իսմէթ պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՃԵՆԻՒՑՈՒՄ.—«Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Անգլիոյ դեսպան Սըր Նիքօլաս Օ՚Քօնոր, Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթան, Սերպիոյ դեսպան Պ. Նովաքովիչ, Սպանիոյ դեսպան Գամբօ տի Սակրատօ մարքիզը, Պելճիքայի դեսպան Երբէնպալթ տը Տիւտըլէ կոմսը և Հելլենական դեսպանատան գործակատար Պ. Զալօքոսթա խմբովին և ոչ պաշտօնապէս Ն. Վեհափառութեան կողմէ ընդունուելու պատիւը ունեցան։ Հռոմի ռուս դեսպան Պ. Նէլիտով որ ուղեւորութեան համար մայրաքաղաքս կը գտնուի, Կ. Պոլսոյ ռուս դեսպանատան գործակատար Պ. Զինովիէֆի հետ պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։»

ՌՈՒՍԻՈՅ Նիքոլա Բ. Կայսեր թագադրութեան տարեդարձին առթիւ, Ռուսիոյ դեսպանատան մատրան մէջ պատարագ մատուցուեցաւ և գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան երէկ։ Ներկայ էին դեսպանատան գործակատարը ու բոլոր պաշտօնեաները, հիւպատոսարանի պաշտօնեաները, Թէրէզ ու Գոլֆօս պահականաւերուն հրամանատարները ու սպաները և ռուս գաղթականութեան երեւելիները, նաեւ Հռոմի դեսպան Պ. Նէլիտով, Ցունաց Պատրիարքարանին ու Պուլկարաց Էկզարքարանին ներկայացուցիչները։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը երբ ներկաները դուրս կ՚ելլէին, դեսպանատան դրան առջեւ կեցած նուագածութիւններու խումբ մը Ռուսիոյ ազգային երգը նուագեց։

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԳԱՆՁՈՒՄԸ.—Ելմտական նախարար Րէշատ պէյ ծրագիր մը մատուցանելով Բ. Դրան, առաջարկեր է որ նահանգաց տէֆթէրտարները տուրքերու հասոյթը յանձնեն Օսմ. Դանքային մասնաճիւղերուն որպէս զի Մալիէն ժամանակին ստանայ դրամները և պաշտօնեաներու ամսաթոշակներն ալ կանոնաւորապէս վճարուին։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԷՋ.—Աղէքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ վարակուած հիւանդները սկսեր են պակսիլ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանը ու դեսպանուհին ամռան վերջերը պիտի փոխադրուին Թարապիայի ամարանոցը, որ կը նորոգուի։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ դեսպան Պարոն վան տէր Սթալ վան Բիէրլը յունիսի վերջերը մայրաքաղաքս պիտի մեկնի արձակուրդով։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Խառն Ժողովը երէկ վերսկսաւ իր աշխատութիւններուն որոնք քանի մը օրէ ի վեր ընդմիջուած էին։ Ժողովը գլխաւորաբար զբաղեցաւ Պատրիարքարանի ելմտացոյցին խնդրովը։

—Տ. Կոնստանդիանոս Պատրիարքը առջի օրը Ատլիէէն վերադառնալուն այցելեց Կայս. Թանգարանը։

ՕՍՄ. ԴԱՆՔԱՅԻՆ գործառնութիւնները ընդարձակուած և Ղալաթիոյ շէնքը անբաւական նկատուած ըլլալով, յառաջիկային մը եղաւ շէնքին ետին գտնուած և կառքերու յատուկ վայրին վրայ երկու յարկով շէնք մը կառուցանելով, որ նըրբանցքներով հաղորդակցութեան մէջ է բուն իսկ շէնքին հետ։ Այդ նոր շէնքին առաջին յարկին մէջ պիտի գտնուի տպարան մը և քովը մէհրիւրիէներու արկղը, որովհետեւ բուն իսկ գանձատունը աւելի պիտի ընդարձակուի։ Երկրորդ յարկին մէջ պիտի ըլլայ հաշուակալութեան դիւանը, որուն տոմարներուն համար Անգլիայէն պողպատէ արկղեր յանձնարարուած են, և որոնք հրդեհէ չեն վնասուիր։ Պաշտօնեաները երկուշաբթի պիտի փոխադրուին այդ շէնքին մէջ։ Նոր շէնքին կառուցման ծախքը 55,000 փր. կը հաշուուի։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ գնդապետ Րուշտիւ պէյ ու Սալտնէր պէյ՝ դեր-գնդապետ Սիւլէյման Շաֆիք պէյի հետ՝ առջի օրը Դամասկոս ուղեւորեցան՝ Ե. զօրաբանակին հեծելազօրքերուն նկատմամբ քննութիւն կատարելու համար։

ԷՏԻՐՆԷԻ յունաց մետրապոլիտ Տ. Փիլոթէոս երէկ մայրաքաղաքս եկաւ։

ԽՈԶԱՆ.—Եւրոպայի ամէն կողմերը խոզակի գիներուն անկումը կը չեշտուի, բերքերը առատ ըլլալուն համար։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.—Երէկ առտու Գասըմ Փաշայի առջեւ ծովային արկած մը պատահեցաւ։ Ծովային Նախարարութեան կաթսաներու գործարանին մատակարար Օսման փաշա, փեսան՝ Սիւլէյման էֆ., նոյն գործարանին պաշտօնեաներէն նաւային դէր տեղակալ Շէֆիք էֆ. երէկ առտու ժամ 3 1/2ին մակոյկով Թէրսանէ կ՚երթային, երբ առագաստ պարզած մաւունա մը մակոյկին վրայ իյնալով զայն շրջեց։ Օսման փաշա ու մակոյկավարները թէեւ ազատուեցան, սակայն Սիւլէյման էֆ. ու Շէֆիք էֆ. ծովին մէջ անյայտ եղան։ Երէկ սուզակներ մինչեւ իրիկուն աշխատելով Շէֆիք էֆ.ի դիակը քանի երկու գրկաչափ խորութենէն հանեցին կեռի մը միջոցաւ որ դիակին վիզին մէջ մխուած էր։ Սիւլէյման էֆ.ի դիակը չգտնուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց մաւունային որ իր անուշադրութեամբը պատճառ եղած էր այդ արկածին։ Նաեւ հակառակ եղած արգելքին՝ առագաստ պարզած էր նաւահանգիստին մէջ։ Շէֆիք էֆ.ի վրան գտնուած է ժամացոյց մը և յիսուն ոսկի։ Այսօր ալ պիտի աշխատին Սիւլէյման էֆ.ի դիակը գտնելու։ Սիւլէյման էֆ.ի վրայ կը գտնուի այն գումարը զոր Թէրսանէ կը տանէին կաթսայի գործարանին գործաւորներուն բաշխուելու համար։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ դեսպանը Բ. Դրան դիմեր է հպատակութեան պայմանադրութիւն մը կնքելու համար։

ՇԷՆՔԵՐԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ նահանգաց մէջ նոր կառուցուած շէնքերու վիճակագրութիւնը պատրաստելով մատուցանել կայս. պալատ։

ՀՐԴԵՀՆԵՐԸ.—Ձեռնհաս իշխանութիւնը նկատելով որ թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ գաւառներուն մէջ ընդհանրապէս հրդեհներու ծաւալելուն պատճառ կ՚ըլլան շէնքերուն խիտ առ խիտ գտնուիլը և փայտաշէն ու դիւրավառ ըլլալը, հրահանգ ուղղելով ամէն կողմ ծանոյց թէ ժողովուրդը հրդեհի աղէտներուն դէմ պաշտպանելու համար պէտք է փողոցներուն ընդարձակ բացուելուն հոգ տանիլ, այրած շէնքերու տեղ, եթէ նոյն իսկ տասը հատ ըլլան, նորերը կառուցանելու համար նոր բաժանում (թարլա) կատարուի, ծխնելոյզները կանոնաւոր և բոլորովին քարուկիր շինուին, փայտաշէն տուներու ծխնելոյզի պատերը առնուազն ութ մատ հաստութիւն ունենան, տուները քարուկիր ըլլան, բաղնիքները, փուռերը և այն շէնքերը որոնց մէջ կրակով կ՚աշխատուի պատով հրդեհազատուին, երկաթէ դռներ ու փեղկեր ունենան, ձուլիչի ու երկաթագործի խանութները ու գործարանները քարուկիր կամար ունենան, բոլոր խանութներու երդիքները մետաղէ նիթերով կամ կղմինտրներով ծածկուին, դիւրավառ նիւթեր պարունակող խանութները քարուկիր ըլլան և երկաթէ դռներ ու փեղկեր ունենան, յատակները քարով ու աղիւսով շինուին, ևայլն։

ԵԷՄԷՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.—Ձեռնհաս իշխանութիւնը կայս. պալատ մատուց տումար մը ուր նշանակուած են Եէմէնի վերջին դէպքերուն առթիւ բարւոք ծառայութիւններ մատուցանող զինուորական հրամանատարներու և սպաներու անունները։ Ասոնք պիտի արժանանան կայս. շնորհներու։

—Նկատելով որ Եէմէն ղրկուած զինուորները տեղւոյն կլիմային չդիմանալով շատերը կը մեռնին, որոշուեցաւ որ ասկէ վերջը Եէմէնի համար տեղւոյն կլիմային և զինուորական աշխատութեանց տոկալու կարող զինուորներ ընտրուին։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղիներու Ընկերութիւնը խնդրեց ձեռնհաս իշխանութենէն որ Անգլիայէն իր բերել տուած հանքային ածուխներէն առնուելիք մաքսը Անգլիոյ մէջ ծախու առած գնոյն համեմատութեամբ որոշուի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Ճէնովայի Անսալտօ նաւագործարանը գտնուող օսմ. մարտանաւերէն Մեսուտիէ վերանորոգուելով ուրիշ ձեւի պիտի վերածուի եւ Ասարը Թեվֆիգի ալ մէկ մասը միայն պիտի նորոգուի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԹՈՒՆԷԼԸ.—Պետական Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղը նկատողութեան առած է այն գրութիւնները որոնք կը վերաբերին՝ Ղալաթիոյ թիւնէլին մենաշնորհի պայմանաժամը երկարելու խնդրին։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ նկարիչ Պ. Արթուր Հանտէրսըն, որ քանի մը մզկիթներու ներքին մասերուն նկարները առնելու համար արտօնուած է, Կ. Պոլսոյ նշանաւոր շէնքերուն, թիւրպէներուն և աղբիւրներուն նկարները առնելու համար ալ արտօնութիւն ստացեր է։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ հրահանգ ուղղելով ամէն տեղ ծանոյց թէ կառավարական պաշտօնեաներուն զանազան պիտոյք հայթայթողներէն և անոնց ծառայութեանը մէջ գտնուողներէն ալ պէտք է հանաք թէզքէրէսիի տուրք առնել։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղը աւարտեր է տեղւոյն հաշուակալութեան պաշտօնեաներէն Մուսթաֆա ու Արիֆ էֆ.ներու և ասոնց համախոհներուն դատաստանը։ Ասոնք երեսուն հազար ոսկիի գողութեան մը համար ամբաստանուած են։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանը Քաղաքային արժանիք պատուանշան՝ ի Ա. աստիճանը տուաւ Բ. Դրան Ա. Թարգմանիչ Տավուտ էֆ.ի։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ բժիշկ հազարապետ Հալիմ պէյ, որուն մէկ ոտքը կտրուած էր վերջին պատերազմին ատեն, կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ բժշկական վարժարանին մէջ պաշտօնի կոչուեցաւ երկու հազար ղրուշ ամսաթոշակով։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Վերջերս Սմէնտիրի քանի հինգ գաղթական Պուլկարիոյ ճամբով Էտիրնէ հասած և օսմ. կառավարութեան պաշտպանութեանը տակ մտած ըլլալով, Խայրապոլու ղրկուեր են բնակութիւն հաստատելու համար։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.—Մինչեւ հիմա Ճիտտէէն ճամբայ ելած ուխտաւորներու թիւն է 18,5000։

ԵՐԱՇՏՈՒԹԻՒՆ.—Էտիրնէի մէջ ու շրջակաները երաշտութիւն տիրելուն պատճառաւ հունձքերու մեծ մասը այրած են։ Էտիրնէի մէջ անձրեւի համար աղօթքներ կ՚ըլլան։ Իսքէչէի Ախի Չէլէպիի, Լիւլէ Պուրկազի, Սոֆլուի, Օրթաքէօյի, Ուզուն Քէօբրիի և Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշայի գաւառակներուն մէջ վերջերս բարերար անձրեւներ տեղացեր են։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Երէկ իրիկուն ժամ 10ին Արնավուտքէօյի մէջ փայտաշէն տուն մը այրեցաւ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան կողմէ Տիլ Իսկէլէսիի մէջ պեղումներ կատարել տրուած միջոցին Բիւզանդական դարէն մնացած հին դրամներ գտնուելով կայս. Թանգարանը ղրկուեր են։ Նաեւ հրահանգ տրուեր է հսկել որ ուրիշ հնութիւններ ալ եթէ գտնուին, անմիջապէս կայս. Թանգարան ղրկուին։

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ կայարանէն մինչեւ քաղաք շինուելիք երկաթուղիի գիծին համար որոշուեր է վար առնել մեծ կամուրջ մը որ Յուստինիանոս կայսեր օրով շինուած է. բայց հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը, իրեն եղած զեկոյցի մը վրայ ծանուցեր է ընկերութեան որ այդ կամուրջը նոյնութեամբ թողու, վասն զի կարեւոր հնութիւն մըն է, և գիծը նոյն կամուրջին քովէն անցընէ։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը ծանոյց դատարաններուն թէ դատաւորները, պաշտօնեաները ու քարտուղարները եթէ մէկ ամսուան մէջ երեք անգամ բացակայ ըլլան պէտք է դատարաններու կազմութեան կանոնագրին տրամադրութիւնները գործադրել անոնց նկատմամբ։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.—Երէկ օսմ. առագաստանաւ մը Գարաքէօյի կամուրջէն դուրս ելլելու միջոցին զարնուեցաւ Ռեժիի շոգենաւին և երկուքն ալ վնասուեցան։

ԵՐԷՆՔԷՕՅԻ մօտ երէկ Հիւսէյին անուն մարդ մը կռուի մը միջոցին դաշոյնով ծանրապէս վիրաւորեց Հովիւ մը։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երէկ առտու Ս. Պատրիարք Հայրը, ընկերակցութեամբ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի, այցելեց Ազգ. Հիւանդանոցը ուր կը գտնուէին արդէն Հոգաբարձութեան անդամներէն Գրիգոր Խվրընեան, Գրիգոր Ալեանաքեան, Տիգրան Մանուկեան և Տոքթ. Նազարեան էֆէնտիները։ Նոյնպէս Յարութիւն էֆ. Ասլանեան։ Ս. Պատրիարք Հայրը և Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ. այցելեցին Հիւանդանոցին բոլոր յարկերը և շատ գոհ մնացին հոն տիրած կարգապահութենէն, Հիւանդանոցի մէջ ճաշելէ յետոյ՝ Ս. Պատրիարք Հայրը և Նորատունկեան էֆ. այցելեցին նաեւ Ս. Յակոբայ Որբանոցը։

Կը լսենք թէ այս այցելութեան գլխաւոր նպատակը եղած է ճշդել այն տեղը ուր պիտի կառուցուի Գարակէօզեան Որբանոցը։ Մտադրութիւն կայ Ս. Յակոբայ արդի Որբանոցին տեղը կառուցանել ապագայ որբանոցին շէնքը և անջատել զայն բոլորովին արհեստանոցէն. այս մասին Գարակէօզեան Որբանոցի Յանձնաժողովը հարկ եղած կարգադրութիւնները պիտի ընէ և հաղորդէ Ազգ. Վարչութեան։

—Ս. Պատրիարք Հայրը և Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, ի դարձին Ազգ. Հիւանդանոցէ, այցելեցին նաեւ Պալքըլըի գերեզմանատունը, որուն լքեալ վիճակը և մանաւանդ տարեկան բանջարներու աճիւ առաջած երեւոյթը նկատի առեր են։ Յայտնի է թէ Պալքըլըի գերեզմանատան չուրջը պատ չկայ և այդ է պատճառը որ տարեկան բանջարներու աճիւ ժողովրդեան խանում մը տեղի կ'ունենայ, ինչ որ պատշաճ չէ գերեզմանատան մը համար։ Պալքըլըէն Ս. Պատրիարք Հայրը կէս օրէն ետքը վերադարձաւ Ղալաթիա ուր նախագահեց Խառն Ժողովին որուն օրակարգին վրայ գտնուած 23 խնդիրներէն 21ը լուծուեցան և երկու ամուսնական խնդիրներ միայն՝ որոնք վերաքննութեան համար ներկայացած էին Ժողովին՝ յետաձգուեցան յառաջիկայ նիստին։

—Հինգշաբթի օրը Ս. Պատրիարք Հայրը գաւառները ղրկեց 1000 ոսկիի գումար մը՝ որուն 800 ոսկին կը ներկայացնեն Որբանոցներու յատկացուած նպաստներ և 100 ոսկիի չափ ալ Միացեալ Ընկերութեան դասատուներու պահանջը. իսկ մնացեալը զանազան տեղեր զրկուելիք նպաստներ՝ կարօտեալներու համար։

—Երէկ, Հիւանդանոցի մէջ, առաջին անգամ սկսած է հոսիլ անուշ ջուրը՝ զոր Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը, աջակցութեամբ Յարութիւն էֆ. Ասլանեանի, յաջողեցաւ բերել տալ Հիւանդանոցին մէջ։ Յայտնի է թէ այս ջուրը, մէկուկէս մասուրայի չափ, կտակուած էր ժամանակաւ Ազգ. Հիւանդանոցին, բայց մինչեւ հիմա հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած չէին խողովակներու զետեղմանը համար։ Վերջին անգամ, Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը յաջողած է 400 ոսկւոյ մօտ ծախք մը ընելով՝ որ չպիտի ծանրանայ Հիւանդանոցի պիւտճէին վրայ, հաստատել 1500 մեթրօ երկայնութեամբ խողովակներ։ Այս ջուրը՝ որ Թագսիմի ջուրին տեսակէն է, աւելորդ է ըսել թէ ի՛նչ մեծ օգտակարութիւն պիտի ունենայ Հիւանդանոցին պատսպարեալներուն համար որոնք պիտի վայելեն անուշ ջուրին ընձայած առաւելութիւնները։

—Խառն Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին վեց աշխարհական և հինգ եկեղեցական անդամներ։ Ժողովին ատենապետեց Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան։

Երզրումի և Բալուի գաւառային վարչական ժողովները վերակազմուած և արդիւնքը տեղեկագրուած ըլլալով, Ժողովը ստուգեց այդ ընտրութեանց օրինաւորութիւնը և վաւերացուց զանոնք։

Երզնկայի Առաջնորդին ընտրութիւնը՝ յանձին առաջն. տեղապահ Տ. Դանիէլ վարդապետի՝ Պատրիարքարան տեղեկագրուած ըլլալով, Ժողովը օրինաւոր գտաւ կատարուած ընտրութիւնը և հաստատեց։

Ժողովը նկատելով որ Պալքըլըի գերեզմանատունը որմով շրջափակելու պէտքը արդէն Ազգ. Վարչութեան կողմէ ընդունուած և այդ նպատակաւ Յանձնաժողով մը կազմուած էր, որ սակայն չէր կրցած ի գլուխ հանել այդ գործը, որոշեց վերակազմել զայն և Ս. Նախագահին յանձնեց անոր գործադրութիւնը։

Նպաստից Յանձնաժողովին առաջարկութեան վրայ՝ Պէրպէրեան Ռէթէոս և Աբիկեան Միհրան էֆ.ները անդամ կարգուեցան նոյն Յանձնաժողովին։

Ժողովը նկատելով որ Մշոյ առաջնորդութեան ու վանքերու, ինչպէս նաեւ Կինճի վիճակին բովանդակ գործերու հոգը Տ. Վարդան վարդապետին վրայ ծանրացած է և կարելի չըլլար անոր՝ վարել այս ընդհանուր գործերը, Ճանիկի առաջն. տեղապահ Կիւլէսէրեան Տ. Բաբկէն Ծ. վարդապետը Մշոյ վիճակին առաջն. տեղապահ կարգեց, իսկ Կինճի առաջն. փոխանորդութիւնը վերապահեց Տ. Վարդան վարդապետի՝ այն կարգադրութեամբ սակայն որ Տ. Վարդան վրդպ. իր փորձառութեամբը ունենայ դարձեալ իր աջակցութեան բաժինը Մշոյ առաջնորդական և վանական գործերուն մէջ։

Ժողովը Ճանիկի վիճակին առաջն. տեղապահ կարգեց Դպրեվանքի միաբաններէն Տ. Գնէլ Վ. Գալէմքեարեանը՝ որ այժմ Պատրիարքարանի հիւրամեծարի պաշտօնը կը վարէ։

Ժողովը որոշեց առաջնորդի ընտրութեան հրահանգ ուղղել Բալու։

Որոշուեցաւ ազգային կտակագիրները առանձին տետրակով հրատարակութեան տալ։

Թիֆլիզի առաջն. տեղապահ Տ. Եղիշէ վարդապետ խնդրած ըլլալով արձակել զինքը այլեւս այդ պաշտօնէն, Ժողովը որոշեց նոյն վիճակին առաջնորդի ընտրութեան հրահանգ ուղղել և միանգամայն յանձնարարել Տ. Եղիշէ վարդապետին որ մինչեւ առաջնորդի ընտրութիւնը՝ չթողնէ իր պաշտօնը զոր արժանաւորապէս կը վարէր քանի տարիներէ ի վեր։

Վանքեան Տ. Արիստակէս Վ. Աճէմեան առաջն. տեղապահութեան պաշտօնէն կրկին հրաժարած ըլլալով, Ժողովը անընդունելի դատեց հրաժարականը և որոշեց հրաւիրել զինքը որ անպատճառ ստանձնէ իրեն յանձնուած այդ հովուական պաշտօնը։ Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ յարաբերական, եկեղեցական և ուրիշ զանազան խնդիրներով։

—Ինչպէս որ կ'երեւայ վարչական որոշումներէն, Խառն Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ զբաղեցաւ Պալքըլըի գերեզմանատունը որմափակելու խնդրով։ Սամաթիոյ թաղեցիներէն պատգամաւորութիւն մը զոր կը կազմէին Եղիան Յակոբեան, Եղիան Յարութիւնեան և Գէորգ Տէմիրճեան էֆ.ները, Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ աւագերէց Տ. Մեսրոպ քահանային առաջնորդութեամբ երէկ հանրագիր մը մատուցին Ս. Պատրիարք Հօր։ Սամաթիացի հարիւրէ աւելի ազգայիններ, որոնք ստորագրած էին այդ հանրագիրը, յիշեալ գերեզմանատան չուրջը որմափակել կ'առաջարկէին, պատրաստակամութիւն յայտնելով ծախքին համար պէտք եղած գումարը հանգանակել, եթէ արտօնութիւն տրուի իրենց և մասնախումբ մը կազմուի։ Ս. Պատրիարք Հայրը որ այդ հանրագիրը ստանալէն քիչ առաջ այցելած էր արդէն Պալքըլըի գերեզմանատունը, Խառն Վարչութեան ներկայեց խնդիրը։ Խառն Ժողովը, իր Ս. Նախագահին հետ, նկատելով որ Պալքըլըի գերեզմանատան մէջ թաղ ունին Պոլսոյ գրեթէ ամէն կողմը բնակող ընտանիքներ, շատ բանաւոր ու գործնական կարգադրութիւն մը ըրաւ՝ որոշելով Յանձնաժողով մը կազմել որուն անդամ պիտի ընտրուին մայրաքաղաքիս եօթը գլխաւոր թաղերէն ներկայացուցիչներ։ Այդ Յանձնաժողովը զոր պիտի կազմէ Ս. Պատրիարք Հայրը, յատուկ մարմին մը պիտի ըլլայ, Շիշլիի ազգ. գերեզմանատան Յանձնաժողովին պէս։

—Ուսումնական Խորհուրդը իր շաբաթական նիստը ըրաւ երէկ Բերայի Արհեստանոցին մէջ, ատենապետութեամբ Տօքթ. Թորգոմեան էֆ.ի և զբաղեցաւ կարգ մը վարժարանական խնդիրներով։

—Սկիւտար Ս. Խաչ վարժարանի Հոգաբարձութեան կողմէ եղած առաջարկութեան վրայ, Ուսումնական Խորհուրդը պաշտօն յանձնած է իր անդամներէն Աւետիսեան Բարսեղ էֆ.ի որպէս զի տեղւոյն վրայ քննութեամբ մը ճշդէ այդ վարժարանի մասին վերջերս տեղի ունեցած այլ ընդ այլոյ զրոյցները և արդիւնքը յայտագրէ իրեն։

—Լումայ գրական հանդէսին խմբագիր Տ. Գիւտ քահանայ Աղանեանց ձեռնարկած է, ինչպէս արդէն ծանուցինք, Թիֆլիզի մէջ տպագրելու Պարոնեանի գործերը։ Առաջին հատորը զորս ստացանք կը կազմէ ՄԻԾԱՂԸ, մեծանուն երգիծաբանին պատկերովը, փորագրուած Լայպցիկ՝ յատկապէս այս տպագրութեան համար։

—Պատրիարքարանի կողմէ մերժուեցաւ Ակնայ Նորընտիր առաջն. տեղապահ Տ. Արիստակէս Վ. Խաչատուրեանի հրաժարագիրը։

—Ֆէրի գիւղի Թաղ. Խորհուրդին 9 անդամներէն վեցը հրաժարած ըլլալով, պատրիարքական որոշմամբ՝ անոնց տեղ առժամեայ անդամ կարգուեցան՝ Մալկարալըեան Կարապետ, Ճիւմէրեան Գրիգոր, Մեսրոպովիչ Մեսրոպ, Մարգարեան Գէորգ, Մանուկեան Մագսուտ և Հալէպլեան Նշան էֆ.ները։

—Կրթական նախարարութեան մաքսային գրաքննիչ Գրիգոր էֆ. Ոսկեան՝ Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ (Officier d'Académie) ակադեմական ըսպայի աստիճանը ստացած է ի վարձ իր բարւոք ծառայութեան։

ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ ՄԱՍԻՍԻ 11րդ թիւը այսօր հրապարակ ելաւ հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Միխայէլ Շամտանճեան, Փոխան ծաղկեպսակի։—Գլանիկ, «Բանթօֆ»ները (Նորավէպ)։—Եղիա Տէմիրճիպաշեան, Գրամարտ, Մեղայ Տէ՛ր։—Լեւոն Սեղբոսեան, Դերասանուհին՝ (վէպ) Վերջ։—Կառօ, Խրդուած լարեր ու թրթռուն թելեր, (Պատրանք, Սիրականին)։—Սիպիլ, Վրէպանքը (Նորավէպ)։—Տօքթ. Դաւիթեան, Կանանց աշխարհ, Մորթի առողջապահութիւնը։—Մ. Շ., Միջազգային իրաւախոհութիւն (Խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին առթիւ)։

Հատը 2 ղրուշ։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Մ. էֆ. Տ. ՄԵԼԻՏՈՍԵԱՆ, Ֆրիչբորս (Ամերիկա).—Ստացանք Ձեր ղրկած 4 տոլար բաժնեգինը և կարգադրեցինք բաժանորդագրութեան հաշիւնիդ։

ՍՏԵՓԱՆ էֆ. ԱՊՕՋԵԱՆ (Շումլա).—Ձեր հաշիւը ճիշդ է և բաժնեգինինիդ գանձուած մինչեւ 16 յունիս։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս անկէ առաջ մասնաւորապէս ծանուցած էր պատուարժան հասարակութեան, թէ հիւանդաց այցելութիւնք տեղի պիտի ունենան միայն Երեքշաբթի, Ուրբաթ և Կիրակի օրերը կէս օրէն սկսեալ մինչեւ երեկոյ։ Սակայն բազում ազգայիններ որոշուած օրերէն զատ միւս օրերն եւս Հիւանդանոցս այցելելնուն պատճառաւ՝ Հոգաբարձութիւնս պարտք համարած է վերստին կրկնել իր նախորդ ծանուցումը, որպէս զի այցելուները պարապ տեղը յոգնութիւն չ՛առնեն մինչեւ Հիւանդանոց երթալ և վերադառնալու։

—Հոգաբարձութիւնս ներկայիս կը ծանուցանէ թէ՝ այն ամէն հիւանդ ազգայինները որոնք հիւանդանոց գալով ձրիաբար բժշկական մարմին քննութեան կ'ենթարկուին ու կը վերադառնան, յետ այսօրիկ պարտին շաբաթը մէկ անգամ, միայն հինգշաբթի օրերը, մինչեւ կէս օր դիմել Հիւանդանոց։ (Հոգաբարձութիւն)

ՄԱՂԻԿ երգիծաբանական շաբաթաթերթի 45րդ թիւը հրատարակուեցաւ այսօր հետաքրքրաշարժ ճոխ պարունակութեամբ.— Տարեկան 50, վեցամս. 25 և հատը 1 ղրշ։

Դիմել առ Մարտիրոս Տէօքմէճեան, տնօրէն Մաղիկի, Նորատունկեան խան, Ղալաթիա։

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Մայիս 24ի թերթէն)

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՏԱՆԻՄԱՐՔԱ.—Վերջերս Անգլիոյ և Տանիմարքայի միջեւ ծագած դժուարութիւնները օր օրի կը սաստկանան։ Դանիական թնդանօթակիր մը Իսլանտայի ծովեզերքին մօտ արգիլեալ գործիքներով ձուկ որսացող անգլիական հինգ նաւակ բռնելով էգպէրկ տարեր է։ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը, որ արդէն ազդու բողոք մը ղրկած էր Քօբէնհակ, անցեալ երեքշաբթի նոր ծանուցագիր մը ղրկեր է դանիական կառավարութեան, պահանջելով անմիջապէս արձակել բռնուած նաւերուն նաւազները։ Նաւերու տէրերն ալ վնասի հատուցում կը պահանջեն։

ՓԻԼԻՓԻՆԵԱՆՆԵՐԸ.—Մանիլայէն կը հեռագրեն թէ ամերիկեան պատուիրակները նոյն առտուն ընդուներ են փիլիպինեանց պատուիրակները։ Ամերիկացիները այս վերջիններուն հաղորդեր են ձեւը այն կառավարութեան զոր Պ. Մաք Քինլի կ'առաջարկէ հաստատել երբ ապստամբները զինաթափ ըլլան։ Մ. Նահանգներուն առաջարկած ձեւը կը նմանի Քուպայի կառավարութեան։ Զինուորական վարչութիւնը պիտի գործադրուի մինչեւ որ կացութիւնը պէտք եղած որոշ ձեւը ստանայ։

—Օթիս զօրավարը նոյն թուականով կը հեռագրէ Մանիլայէն թէ կացութիւնը հետզհետէ կը բարւոքի։

ՄԱՐՈՔ.—Թանժէրէն անգլիական աղբիւրէ կը հեռագրեն թէ Թաֆիլէթի մէջ նոր շփոթութիւններ ծագած են։ Մեծ արշաւախումբ մը կը պատրաստուի Մարաքէշ երթալու։ Պաշտօնական բարձր շրջանակներուն մէջ սրտնեղութիւն կը տիրէ։

ՌՈՒՍԵՐԸ ՉԻՆՈՒ ՄԷՋ.—Մանչուրիոյ մէջ ռուս զինուորներու թիւը աւելցած ըլլալուն համար, Նահանգին չինական զօրքերուն հրամանատարը հրաժարեր է։

ԴԷՊՔ ՄԸ ՉԻՆՈՒ ՄԷՋ.—Պամպէյէն երկուշաբթի թուականով կը հեռագրեն թէ Քաշկարի մէջ, չինական Թուրքեստան, յարձակում մը կատարուեր է երկու զուիցերիացիներու վրայ։ Այս պատճառով սահմանագլուխին վրայ գտնուած Խազախներու գումարտակ մը դէպքին վայրը ղրկուեր է։

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Աժտէրխանէն երկուշաբթի թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Վոլկա գետին ջուրերը մտահոգութիւն պատճառելու աստիճան կը բարձրանան։ Աժտէրխանի ստորին մասերը ողողուած են։ Եթէ գետեզերքին թումբերը քանդուին, սոսկալի ողողում մը տեղի պիտի ունենայ։ Ժողովուրդը ահուդողի մէջ է։ Զարէֆ գիւղախումբին բոլոր գիւղերուն բնակիչները դուրս կը հանուին։

ՄԱՅԻՍԻ ՄԷՋ ՁԻՒՆ.—Անցեալ կիրակի Բեդերսպուրկի մէջ ձիւն տեղացեր է։

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ ՀՐԴԵՀ.—Քօլոմա գործարանը, ուր վակոններ և վայրաշարժ գործիներ կը շինուին, մոխիր դարձեր է։ Վնասը երեք միլիոն րուպլի կը հաշուուի։ Ռուսիոյ ամէնէն մեծ գործարաններէն մէկն էր Քոլոման։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսիոյ Պետական Խորհուրդը որոշեր է՝ Երեւանի ուսուցչական սեմինարիային մէջ աւանդուող հայերէն և ռուսերէն լեզուներու համար յատկացուած 1395 րուպլիի գումարը իջեցնել 500ի, և աւելցած 885 րուպլիով հրաւիրել բժիշկ մը ինչպէս նաեւ նկարչութեան ու գեղագրութեան ուսուցիչ մը որոնց դասաւանդութիւնը պիտի կատարուի այն պայմաններով որոնք ընդունուած են գիմնազիոններու համար։

—Վրաստանի Եկզարխ Ֆլավեանի խնդրանքով, Թիֆլիզի քաղաքագլուխ Պ. Եւանգուլեան գրաւորապէս դիմեր է քաղաքին ունեւոր բնակիչներուն, խնդրելով որ իրենց նուիրատուութիւններով մասնակցին Մցխէթի հինաւուրց տաճարին վերաշինութեան։

—Բարիզի 1900ի տիեզերական Ցուցահանդէսին, որուն մէջ Կովկասի յատուկ բաժանում մը որոշուած է, պիտի մասնակցին նաեւ Թիֆլիզի և Քութայիսի հողատէրերը, տեղական և բնական գիւղատնտեսական բերքեր ցուցադրելով։

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 27 Մայիս.—Հանրապետութեան նախագահը վաղը պիտի ընդունի Պ. Հարկուրը՝ որ Պ. Լուպէի հետ իրաւարար կարգուած է Անգլիոյ և Վէնէզուէլայի միջեւ տիրող անհամաձայնութիւնը կարգադրելու համար։

ԼԱ ՀԷ.—Դեսպանախորհուրդին անգլիական ու ամերիկեան պատուիրակները կ'առաջարկեն որ իրաւարարական մնայուն ատեան մը կազմուի։

ՎԻԷՆՆԱ.—Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը այսօր ընդունեց Հունգարիոյ նախարարապետ Պ. տը Զէլը և ելմտական նախարար Պ. Տէբօլին։ Ոչ մէկ որոշում տրուեցաւ։

—Հունգարիոյ նախարարները այսօր Բէչթա մեկնեցան Պ. տը Զէլի հետ, որ կիրակի օրը Վիէննա պիտի վերադառնայ։

ՊԻԼԿՐԱՏ.—Աղեքսանդր թագաւորը, իր հօրը՝ Միլան իշխանին հետ Քարլսպատ պիտի երթայ յունիսի առաջին կիսամսեակին։ Աղեքսանդր թագաւորը յետոյ համբորդութիւն մը պիտի ընէ Եւրոպայի մէջ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Թէեւ մեծ գաղտնիք մը կը պահուի ելմտական նախարարին ուսումնասիրած ելմտական ծրագիրներուն վրայ, բայց Սակարանին մէջ շրջած զրոյց մը կը հաւաստէ թէ հարիւրին 20 տուրք մը պիտի դրուի արտաքին փոխառութեան դրոշմուած պարտաթուղթերուն վրայ։ Իսկ չդրոշմուած պարտաթուղթերը պիտի կրնան ներքին փոխառութեան պարտաթուղթերու վերածուիլ և անոնց քուբոնները ալ բնէթեայ վճարուիլ՝ ընթացիկ գինին համեմատ։ Արտաքին փոխառութիւնը գոցուեցաւ մէկ միութիւն անկումով։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(Նուէր. ննջեցեալի թէլէն)

Տիկին Անիկ Բ. Մանուկեան 30 քաշ չէօրէկ, Տիկին Վասիլուհի Ն. Գարակէօզեան 20 քաշ չէօրէկ, Տիկին Աղաւնի Դաղզեան 10 քաշ չէօրէկ, Տիկին Յուստինէ Տիլաէր 10 քաշ չէօրէկ, Բարսեղ էֆ. Ս. Մանուկեանի այրին և զաւակունք Հրանտ և Արմինէ Բ. Մանուկեան 30 քաշ շաքարեղէն, Կայսերական Անձնական Գանձուն նախարարութենէն 2 ոչխար, Յարութիւն էֆ. Գարամանեան 3 ոչխար, Յովակիմ էֆ. Աբիկեան 1 կաթնտու ոչխար, Զաթալ խան բնակող Էվէրէկցի կօշկակար ազգայինք՝ ձեռամբ Տապանճի Յակոբ Քէօշկէրեանի 1 էգ հորթ, Կարապետ էֆ. Թաղէոսեան Սըվազցի 1 ոչխար, Դերձակ Յակոբ էֆ. Կեսարացի 1 ոչխար, Հրանտ Մամասեան 1 ագլոր և 2 հաւ, Հանգուցեալ Տիկին Եպրուկ Պէքեանի իր կենդանութեան ժամանակ յայտնած փափաքին համաձայն նուիրուած 7 ծրար ամերիքան և 3 ծրար մէնշիփ, Տիկին Մէր. Հովիսեփ Պրուսացի 1 ծրար ամերիքան, Եազմաճի բարեսէր արհեստաւորներէ հանգանակուած ձեռամբ Կիւլպէնկ Գէորգեան և Գէորգ Սարրաֆեան էֆ.ներու 571 հատ եազմա, Մանուէլ էֆ. Ա. Տէր Մանուէլեան $52^1/_2$ քաշ պանիր, Եավրուեան-Իսազուլեան ընկերութիւն 3 3(4 քաշ թէյ, Հիւանդապահի պաշտօնէութիւն 1 հատ հովուական Գաւազան Պաֆծօն, Բարսեղ էֆ. Կիւլպէնկեան 100 տրամ կալիպտրսի և 70 տրամ սարսպէնս, Խ. Լազեան և Ն. Զաքարեան ձեռամբ Կարապետ էֆ. Մինասեանի 1 ծրար պասմա (56 կարտայ), Տրապիզոնի վիճակէն էլէվիի ազգայիններէն հանգանակուած ձեռամբ տեղւոյն Տ. Մկրտիչ քահանայ Զըլղատեանի 15 քթան շապիկ, 11 զոյգ գուլպա, 16 հատ անձեռոց, 7 հատ եազմա, 1 ծրար մանուսա, $2^1/_2$ կանգուն պասմա, 6 կանգուն ամերիքան և 5 թաշկինակ։ Գըլըճ գիւղի ազգայիններէն 1 պարկ ձաւար 82 1(2 քաշ 1 պարկ կորկոտ 47 1(2 քաշ, Մէրտէկէօզի ազգայիններէն 1 պարկ ձաւար 47 1(2 քաշ 1 պարկ կորկոտ 14 1(2 քաշ Յովհաննէս էֆ. Նաշապետեան ի Տարտանէլ 2 պարկ ոսպ (175 քաշ) Գրիգոր էֆ. Օվաճըեան 1 հատ բիւլվէրիզաթեօր, Տօքթ. Նազարէթ էֆ. Տաղաւարեան 2 օրինակ «Գիտական Շարժում» 3 օրինակ «Բնական Պատմութիւն» Սարգիս էֆ. Ա. Աչճեան 1 սնտուկ սպարմաչէթ մոմ, Եղիա էֆ. Քիլարեան 1 զոյգ բօթին, Յովակիմ էֆ. Խաչատուրեան 8 1(2 քաշ բրինձ, բարեսէր ոմն 1 կրօսս կօշիկի ներկ, Մարտիկ էֆ. Շիրինեան 125 պրակ սիկարի թուղթ, Օ. հան էֆ. Աչճեան դրամաճառ 2 օրինակ «վարժութիւն փոխասաց մանկանց» Տ. Խորէն քահանայ Քիւրքճեան 1 տուփ քօթօն իօտէ

Սափրիչ Արհեստաւորներէն հետեւեալ բարեսէր ազգայինք ըստ իրենց բարի սովորութեան ապրիլ ամսոյ մէջ եւ Հիւանդանոց գալով անձնուիրաբար ածիլած են բոլոր պատսպարեալները և որոնք են՝ Գում-գաբուէն ուստա պաշի Սէթին աղա և բերուքէր Փիլիպոս աղա Կարապետեան, Բարմագ գաբուէն Մհտ. Յակոբ աղա Խըլըպեան, Սամաթիոյ Եէնի մահալլէէն Մհտ. Համբար աղա և Պետիկ աղա, Բերուքէր Մհ. Կարապետ աղա Պրուսացի։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենադպիր
Գ. Մ. ԱԼԵԱՆԱՔԵԱՆ

Վ. Ատենապետ
ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՔԻՒՆԱՐՏ Ընկերութիւնը կը ծանուցանէ մեզ թէ Շէրպուր շոգենաւը, նաւապետ Քուրպինս, այս առտու մեկներ է դէպի Լիվրբուլ ուր պիտի երթայ, Իզմիր հանդիպելէ ետքը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	11
Ամէնէն բարձր գին	»	25	16
Ամէնէն վար գին	»	25	10 1/2
Ռումէլիի Երկթ. գից.	Ֆր.	128	12
Ամէնէն բարձր գին	»	130	—
Ամէնէն վար գին	»	128	

ԲԱՑՈՒՄ 15 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ք. Գ.	25	10 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	128	
Օսմանիյէ		416	—
Ռէժի		301	—
Օսմ. Պանքա		13	20
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹԹմ.		6	20
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սօս. ՕԹ. Շամէ է Վալէօռ	Ա. Ո.	5	05
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		2	30
Թրամուէյ բաժնեթ.		605	—
» ժուիսանս		180	—
» պարտաթ.	Ֆր.	500	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	295	—
Քարապ Կ. Պոլսոյ	»	262	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	109	36
Բոլ էմբէրիալ	»	90	15
Քրիմիօ	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	96	20
Ռուսիոյ Ոսկեդրամ	Օ. Ո.	6	19

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	25
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	22	89
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիէննա չէք	Ֆիօր.	10	95 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	46	25
» » » Գ.	»	26	25
Դ.) բաց.	»	22	93
) գոց.	»	22	91
Փոխառութիւն Գասսապա	»	84	
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13	50
Այտընի երկաթուղի	»	10	50
Եգիպտական Միացեալ	»	105	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ		109	77
Հելլենական 5 %	»	44	25
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	50	50
Ռանթ » 4 %	»	24	-
Թուրք. փոխառ. 6 % 1888	»	86	—
» նոր » 6 % 1892	»	84	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	425
Դրամավեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 26 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	—
) գոց.	»	23	05
» » » Բ.	»	47	10
» » » Գ.	»	27	20
Օսմանիէ	»	416	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	120	75
Օսմ. Ռէժի	»	301	—
Օսմ. Կայս Պանքա	»	592	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	102	20
Քրէտի Լիոնէ	»	960	—
Պանք տը Բարի	»	——	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	95	90
Սպանիական արտաքին	»	63	60
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	205
Դրամազեղչ	»	03	—

ՊԷՐԼԻՆ, 26 Մայիս

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	131	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամ.	»	20	310

ՎԻԷՆՆԱ, 26 Մայիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	70
Ռումէլիի երկաթուղի	»	65	60
Օսմ. Ռէժի	»	138	—

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երես

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵՒ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ
ԱՐՇԱԼՈՅՍ

Ղալաթիա, Վօյվօտա, 108 թիւ Արշալոյս ճաշարան-գարեջրատունը բացուեցաւ ճաշարանապետ Մարաշցի Հաճի Կարապետ աղա Աբրահամեանի ձեռամբ։

Վերոյիշեալ ազգայինը որ ծանօթ է իր ճարտարութեամբ, ոչ միայն պիտի գոհացնէ իր բոլոր յաճախորդները, գործածած նիւթերու տեսակին ընտրութեամբ և կերակուրներու պատրաստութեան մաքրութեամբ, ինչպէս նաեւ սպասարկութեան արագութեամբ, այլ նաեւ ստանձնած է Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցին ամսական կէս օսմանեան ոսկի յատկացնել, սկսեալ մայիսի սկիզբէն, այդ գումարը ճաշարանին յաջողութեան աստիճանին հետ բարձրացնելու պայմանաւ։

Խիստ գոհացուցիչ գիներով ու նպաստաւոր պայմաններով մասնաւորներու տուները ճաշ կը ղրկէ։ 334 13—15

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին
1828
L'UNION
DE PARIS
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սիմոն էֆ. Քոյօէրլեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ.
Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թանթաւուրուն
Խան, Օսմ. Պանքային դէմ

Կ'ՈՒԶԷՔ ՈՒՆԵՆԱԼ եղանակին համեմատ անգղիական և գաղղիական գործարաններու լաւագոյն և դիմացկուն քօմփլէթներ, բանթօլոններ, տեսակ տեսակ չայագներ. անգամ մը ուրիշ տեղ երթալէ առաջ, դիմեցէք Պահճէ-Գաբու Համիտիէ հաստէսի թիւ 38, Յովհաննէս Կիւմիւշեանի վաճառատունը։ 34—70

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈՒԼԻՏԷ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20ի Կայս. Իրատէով թողեալ հասոյթք

ԺԲ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ—ԱՊՐԻԼ 1899

ՏՈՒՐՔԵՐ		ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐ Գաւառային վարչութեան ծախքերը զեղչելէ ետքը								
		1899 Ապրիլի հասոյթներ			1898 Ապրիլի Հասոյթներ		Գումար 1899 Ապրիլ 1է 30		Գումար 1898 Ապրիլ 1է 30	
		Օսմ. ոսկի			Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի	
Վեց անուղղակի Տուրք	Ծխախոտ (յետամնացներ գանձում)									
	Աղ									
	Դրոշմաթուղթ	36,782	98		63,599	42	153,186	94	185609	1
	Ոգելից ըմպելիք									
	Ձկնարան									
	Մետաքս									
Զանազան հասուցմունք Ծխախոտ	Հասոյթք Րէժիէն		—	—		—	187,500	—	187500	—
	Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն	7500		—	7500	—	15,000	—	15000	—
	Ծխախոտ (մենաշնորհ) Րէժիի շահուց մասնակցութ. Յաւելուած Կիպրոսի հասութից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մարսատան վրայ փոխանակագրէ գոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով	......	—	—	......	—	......	—	......	—
	Արեւ. Ռումէլիի տրկին. հարկէն		—	—		—	......		......	—
	Թէմպէքիի տուրք, Մարսատունէն փինկը. վճրլ. Սերպիոյ, Պարատաղի, Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	......	...	......	......	...	......	...	......	...
	Համագումար	71,282	98		92,099	42	355,686	94	388,109	1
	ԳՈՒՄԱՐ Լի									
	Նախորդ ամսուան վերջը									
	Նախորդ տարեշրջանի վերջը									
	Ընդհ. համագումար									

	Օսմ. ոսկի			Օսմ. ոսկի	
1890 ապրիլ 18/30ի պայմանագրով նախատեսուած 4 % պարտաթուղթերու առ հաշիւ վճարուած գումարներ։	—	—	—	—	—
Քոնսոլիտէ պարտքին եւ Արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն տկսին. հմր. եւր. եւ Կ.Պոլիս վճարուած գումարն։	–	–	–		–
Կեդր. Վարչութեան ծախք։	(1) 27,427	32	–	(1) 24,083	98
Օսմ. Կայս, Պանքան եւ Հանրային Պարտքի կեդր. սնտուկը պահուած գումարներ։	328,259	62		364,025	3
	355,686	94	–	388,109	1

(1) Ասոնց մէջ կը բովանդակի Րէժիին վերադարձուած 12,500 ոսկին։

Ի Դիմաց Վարչական Խորհուրդին

Նախագահ
Է. Ֆ. Ժ. ԼՕՈՒ

Խորհրդական Պատուիրակ
ԿՈՒԻՏՕ ԿՈՒԻՋՋԻՕԼԻ

Կ. Պոլիս, 12/24 Մայիս 1899

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բառարան Ս. Գրոց. 625 երեսներէ կը բաղկանայ և զարդարուած է աւելի քան 223 գեղեցիկ պատկերներով։ Կը պարունակէ Ամերիկայի և Եւրոպայի մէջ Սուրբ Գիրքը քննող գիտնոց հետազօտութիւններուն արդիւնքը։ Գրքին մէջ դրուած տեղեկութեանց ճշդութեան մասնաւոր խնամ տարուած է։

Կը յանձնարարուի որ հոգեւորականներ, ընտանիքներ և անհատներ այս գիրքէն մէկ օրինակ ստանան, և գործածեն զայն իբրեւ սատար, երբ կ՚ուսանին իրենց Սուրբ Գիրքը։

Գրքին գինը մէկ մէճիտիյէ է, թէեւ կ՚արժէ աւելի քան երկպատիկը։

Տղայոց Աւետաբեր, ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 ղրշ.։ Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ, նաեւ բարոյական և հրահանգին մանր յօդուածներ։ Շատ օգտակար ամէն պզտիկի։

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ ի Ֆինճանճըլար Եօգուշու։ 173

Տղաքները ինչպէս նաեւ չափահաս անձերը մեծ հաճոյքով կը խմեն ՏՈՔԹ. ՎԻՎԻԷՆԻ «Մօրիւի ծկան հիւթէն» պատրաստուած հեշտալի ԳԻՆԻՆ։

ՏՈՔԹ. ՎԻՎԻԷՆԻ ԳԻՆԻՆ ախորժակ կը բանայ, ուժ եւ արիւն կու տայ եւ մարմինը կը պարարտացնէ։ Բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն զայն, իբրեւ ըմպելի մը որ Մօրիւի ծկան իւղէն աւելի զօրաւոր ազդեցութիւն ունի տկարակազմութեան, անարիւնութեան, ոսկրախտութեան, ծիւրախտի, մորթային հիւանդութեանց վրայ եւայլն։

Կը վաճառուի բոլոր մթերանոցները։
Կեդրոնատեղին՝ ԲԱՐԻԶ, Լաֆայէթ փողոց, Թիւ 126։ 179 26–26

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի, Գըլասկօյի, Միջերկրական և Սեւ Ծովի միջեւ բանող

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Ամասիս	3000	Նէֆթիս	2400
Քէյօպս	3000	Օսայրիս	2250
Փթոլէմէուս	3000	Իսիս	2250
Ֆարօս	3000	Սֆինքս	2000
Սեսոստրիս	3000	Կառնաք	1500
Մարէօթիս	2500	Կէպէն	1500

Ինկլիզ շոգենաւը, նաւապետ Օռլ, ամսոյս դէպի 16ին Լիվըրբուլէն հոս կը հասնի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի և Արեւելեան միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Պէտըրիան	10500	Արըժ.թի	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատօլիան	2500
Գուտոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրթօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Գալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՚՚ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենադասաւոր [illegible] ակռաներն ալ [illegible] կը լեցնեն. [illegible]

Նորաձեւ ակռաներ, [illegible], և գիտական [illegible] կը պատրաստեն, [illegible]

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ [illegible]

Ց. Գ. Ջանենիր կ՚երթայ օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամէն օր, ([illegible]) հիւանդ կ՚ընդունին Բերայի գործատեղին։

[illegible] Թիւ 1 [illegible]

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	27 000,000
Պահեստի դրամ	»	52,002 500
Տարեկան հասոյթ	»	70,339,912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ՚ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագինով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՒԻԼԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիտիս խան. 20 21 22

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուականը
(Ց Սեֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմըէս
Ցակօրեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Նէնի խան, Բարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Նէնի ճամի հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամախատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօյն
Մարբուճճըլար, Զարշըլը խան, Թիւ 21 194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Հէքօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Գրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2279	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարսէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	987	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2288	Հօրաթիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1785	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրակօ	1713	Հումպէր	598	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրպօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2461	Իտահօ	5546	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Իրինօ	1020	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիպսօ	1337	Էրաթօ	1481	Ճէյսօ	1058	Օրլանտօ	1585	Ուրպինօ	2478
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	854	Ճօլպինա	2307	Փալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Ճուլնօ	1700	Փօլօ	516	Վօլօ	1288
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1068	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2398
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսգօ	4512	Լէանտրօ	2272	Րհի[illegible]	1363	Ուէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1813	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4233	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Բէյն, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։

Մուրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսթըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի Հըլլ և ամսոյս 25ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ. գործակալս Ց. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՑՕ
Թիւ 7–18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 11 23 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 12 24 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (Փոխադրութեամբ Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 13 25 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 13 25 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 14 26 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի. 563

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՆՑԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1899 Ապրիլ 10 (Ն.Տ.) շաբաթէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ											
		Թ. 4 ճամբ. Առտ.	Թ. 34 Խառն Առտ.	Թ. 6 ճամբ. Առտ.	Թ. 8 ճամբ. Առտ.	Թ. 10 ճամբ. Առտ.	Թ. 12 ճամբ. Առտ.	Թ. 14 ճամբ. Առտ.	Թ. 16 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 36 Խառն Իրիկ.	Թ. 18 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 20 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 22 ճամբ. Իրիկ.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	10 40	11 —	1 10	2 15	3 25	4 10	5 5	6 35	7 35	9 25	10 30	11 35
Հայտար Փաշա	ժմն.	11 5	11 25	1 35	2 40	3 50	4 35	5 30	7 —	8 —	9 50	10 55	12 —
	մկն.	11 12	11 45	1 45	2 48	4 1	4 45	5 40	7 11	8 17	9 57	11 5	12 8
Քըզըլ Թօբրաք	»	11 19	— —	1 52	2 55	4 8	4 52	5 47	7 18	8 26	10 4	11 12	12 15
Ֆէնէր Եօլու	»	11 24	— —	1 56	3 1	4 12	4 56	5 51	7 22	8 30	10 8	11 16	12 19
Կէօզ Թէփէ	»	11 29	— —	2 1	3 6	4 17	5 1	5 56	7 27	8 35	— —	11 21	12 24
Էրէնքէօյ	»	11 36	12 2	2 5	3 9	4 23	5 4	6 1	7 33	8 41	10 14	11 28	12 29
Պօսթանճըք	»	11 45	12 12	2 13		4 31		6 10	7 42	8 50	10 21	11 38	12 38
Մալթէփէ	»	11 56	12 25	2 25		4 41		6 20	7 52	9 4	10 31	11 48	12 48
Քարթալ	»	12 7	12 42	2 36		4 52		6 31	8 3	9 20	10 42	12 —	12 59
Բէնտիք	ժմն.	12 15	12 52	2 44		5 —		6 39	8 11	9 30	10 50	12 8	1 7
	մկն.		1 —							9 38			
Թուզլա	»		1 26							10 5			
Կէյպզէ	»		1 49							10 34			
Տիլ Իսքէլէսի	»		2 13							11 —			
Թավշանճըլ	»		2 24							11 13			
Հէրէքէ	»		2 48							11 34			
Եարըմճա	»		3 4							12 —			
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»		3 18							12 17			
Տէրինճէ	»		3 29							12 30			
Իզմիտ	ժմն.		3 43							12 48			
	մկն.		4 5										
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»		4 42										
Սափանճա	»		5 14										
Ատա Բազար	»		5 41										
Կէյվէ	»		6 28										
Աք Հիսար	»		6 51										
Մէքէճէ	»		7 29										
Լէֆքէ	»		7 59										
Վէզիր Խան	»		8 37										
Պիլէճիք	ժմն.		9 20										
	մկն.		9 35										
Քարաքէօյ	»		10 45										
Պօզիւք	»		11 29										
Ին Էօնիւ	»		12 22										
Չուքուր Հիսար	»		12 54										
Էսկի Շէհիր	ժմն.		1 35										
			իրիկ.										

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ											
		Թ. 1 ճամբ. Առա.	Թ. 3 ճամբ. Առտ.	Թ. 5 ճամբ. Առտ.	Թ. 31 Խառն Առտ.	Թ. 7 ճամբ. Առտ.	Թ. 9 ճամբ. Առտ.	Թ. 11 ճամբ. Առտ.	Թ. 18 ճամբ. Առտ.	Թ. 15 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 17 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 33 Խառն Առտ.	Թ. 19 ճամբ. Իրիկ.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Էսկի Շէհիր	մկն.											9 45	
Չուքուր Հիսար	»											10 24	
Ին Էօնիւ	»											10 57	
Պօզիւք	»											11 34	
Քարաքէօյ	»											12 10	
Պիլէճիք	ժմն.											1 —	
	մկն.											1 14	
Վէզիր Խան	»											1 51	
Լէֆքէ	»											2 29	
Մէքէճէ	»											3 3	
Աք Հիսար	»											3 32	
Կէյվէ	»											3 58	
Ատա Բազար	»											4 54	
Սափանճա	»											5 12	
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»											5 42	
Իզմիտ	ժմն.											6 18	
	մկն.				10 45							6 40	
Տէրինճէ	»				11 3							6 56	
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»				11 11							7 5	
Եարըմճա	»				11 32							7 20	
Հէրէքէ	»				12 5							7 47	
Թավշանճըլ	»				12 17							7 59	
Տիլ Իսքէլէսի	»				12 29							8 9	
Կէյպզէ	»				1 4							8 42	
Թուզլա	»				1 24							9 2	
Բէնտիք	ժմն.				1 50							9 24	
	մկն.	10 35	11 37	12 33	1 58		3 45		5 38	7 12	8 44	9 34	11 8
Քարթալ	»	10 44	11 46	12 44	2 10		3 54		5 47	7 21	8 53	9 47	11 17
Մալթէփէ	»	10 56	11 58	12 55	2 27		4 5		5 58	7 32	9 6	10 5	11 28
Պօսթանճըք	»	11 5	12 10	1 6	2 41		4 15		6 9	7 43	9 16	10 20	11 39
Էրէնքէօյ	»	11 13	12 18	1 18	2 53	3 27	4 25	5 14	6 19	7 52	9 26	10 32	11 47
Կէօզթէփէ	»	11 17	12 22	1 22	2 56	3 31	4 29	5 18	6 23	7 56	9 30	— —	11 51
Ֆէնէր Եօլու	»	11 23	12 27	1 27	3 2	3 36	4 34	5 23	6 28	8 1	9 35	10 41	11 56
Քըզըլ Թօբրաք	»	11 27	12 31	1 31	3 6	3 40	4 38	5 27	6 32	8 5	9 39	— —	12 —
Հայտար Փաշա	ժմն.	11 33	12 37	1 37	3 13	3 46	4 44	5 33	6 38	8 11	9 45	10 50	12 6
	մկն.	11 40	12 45	1 45	3 25	3 55	4 50	5 40	6 45	8 20	9 55	11 5	12 12
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմն.	12 5	1 10	2 10	3 50	4 20	5 15	6 5	7 10	8 45	10 20	11 30	12 37
												իրիկ.	

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (30)

ԼՈՒԻ ԳՈՒՍՆԱՐ

ԲԱՐԻԶՑԻ ՍՏԱՀԱԿ ՄԸ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՈՒՐՋԸ

Ա. ՄԱՍ

ՄԱՐԴԱԿԵՐՆԵՐԸ

Բացի քանի մը գերիներէ՝ ոչ ոք մնացած էր։

Բայց տոքթէօռն ու Անտրէ մեծ անձկութեան մէջ էին։

Ֆռիքէ մէջտեղ չի կար։

Շարունակ անոր անունը կու տային պոռալով, բայց տղան բնաւ չէր երեւար։

Մաժէսթ ալ չէր տեսնուէր։

Խորհրդաւոր յարձակումը սկսած ատեն երկուքն ալ փիղին վրայ կը գտնուէին։

Անտրէ արիւնի հետքեր տեսաւ գետինը և ատկէ եզրակացուց թէ փիղը վիրաւորուած ըլլալով ցաւէն փախած է հեռուները, իր հետ տանելով նաեւ Ֆռիքէն՝ որ անշուշտ տկարութեանը պատճառաւ չէ կրցած վար նետուիլ։

Իսկ Մաժէսթ բնական է որ իր բարեկամէն պիտի չուզէր բաժնուիլ։

Բժիշկն ու Անտրէ քարացած մարդոց պէս կեցած էին տեղերնին։

—Դժբաղդութիւն մը կայ վրանիս, կ՚ըսէր առաջինը, որմէ չենք կրնար կոր խուսափիլ։

—Բայց կաղղեցնելիք բան մըն է ասիկա, կը պատասխանէր Անտրէ, մանաւանդ անանկ ատեն մը՝ ուր բան մը չէր մնացած ամէնուս ալ ազատուելուն։

. . . .

Ցայորդ օրը գերեվաճառին կարաւանը քսանըհինգ քիլօմէթրի մը չափ մօտեցած էր Ատլանտեան ովկիանոսին։

Լուիզա-Լուանկօ գետին ընթացքին կը հետեւէին։

Ու խորհրդաւոր նաւը՝ որ գերիները պիտի փոխադրէր, այդ գետին բերանը երկաթ նետած էր։

Մարուչ կանչեց Անտրէն ու հչռուած ձայնով մը ըսաւ անոր։

— Պէտք է բաժնուինք իրարմէ։

Երիտասարդը ուզեց տարակուսի նշաններ ընել։

—Ես չեմ ուզեր յարեց գերեվաճառը բռտորէն. ես իմ տուած խօսքս բռնեցի։ Բժիշկը զիս ազատեց, ես ալ ինչ որ կրնայի ըրի իրեն, ձեզի ու պզտիկին համար, ըրի լիապէս։ Իրաւ է որ պզտիկը կորսուած է այս պահուս, բայց ինծի համար անկարելի է զայն փնտռելը. այդպէսով ամբողջ հարստութիւնս վտանգած կ՚ըլլամ։

«Հօսկէ կը բաժնուինք իրարմէ։ Եւրոպացի մը բնաւ պէտք չէ տեսնէ այն տեղը ուր գերեվաճառները ժամադիր կ՚ըլլան։

«Իմ մարդիկս ձեզ պիտի առաջնորդեն Ծինչօնքսօ, ուր ձեզի համար դիւրին է եւրոպական նաւ մը գտնելով ուզած տեղերնիդ երթալը։

«Մանաւանդ որ նաւ մըն ալ պատրաստ պիտի գտնէք։ Էլէքը հոն ըլլալու է, արգիլելու համար գերեվաճառ նաւը՝ որ գերիները փոխադրելու համար ճամբայ պիտի ելլէ։

«Մնաք բարով ուրեմն։

—Սակայն, առարկեց Անտրէ, եթէ երբեք չուզենք եւրոպացւոց միանալ և հոն մնալով մեր ընկերը փնտռելու ելլենք, Թող պիտի տաք։

—Ոչ։

—Ինչո՞ւ։

Մարուչ որ սրտնեղութեան նշաններ կը ցուցնէր, աւելի կտրուկ շեշտով մը պատասխանեց.

—Ձերմա՛կ մարդիկ, հնազանդեցէք ինծի, զօրաւորը ես եմ հոս, կրնամ ձեր զէնքերը առնելով բռնի առաջնորդել ձեզ ուզած տեղս, բայց չեմ ուզեր. ես երախտագէտ մարդ մըն եմ ամէն բանէ առաջ։

Անտրէ բժիշկին դարձաւ և ըսաւ անոր Փրանսերէն լեզուով.

—Անկարելի է անոր կամքին հակառակիլ, Թող տանք որ զմեզ Ծինչօնքսօ առաջնորդեն. ետքը կրկին հոս կը վերադառնանք և մեր բարեկամները կը փնտռենք։

—Այդպէս Թող ըլլայ, քանի որ ուրիշ միջոց չկայ։

—Մնաք բարով Մարուչ։

—Երթաք բարով. պարտքս հատուցած եմ ձեզի հանդէպ։

Տասը ժամ ետքը երկու մարդիկը վերջին ծայր յոգնած վիճակի մը մէջ Ծինչօնքսօ հասան և ուրախութեամբ ընդունուեցան եւրոպացի վաճառականներու կողմէ, որոնք հետաքրքրութեամբ իմացան անոնց արկածները։

Սակայն դժբաղդութիւնը միշտ չէր ձգեր խեղճ մարդոց օձիքը։

Այն իրիկունը՝ ուր Անտրէ երկար ատենէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով հակուղ անկողնի մը մէջ պիտի հանգստանար, սոսկալի տենդէ մը բռնուեցաւ։

Քառորդ մը ետքը յուսահատական վիճակ մը ունէր խեղճ երիտասարդը։

Իսկ բժիշկը՝ բոլորովին շուարած, տխրութեամբ կը մտածէր.

—Այս որչափ դժբաղդութիւն, Աստուած իմ. մէկը հոգեվարքի մէջ է, միւսն ալ կորսուած. Բայց համակերպելու է վերջապէս. Նախ ասիկա ազատենք։

Ու բարի մարդուկը՝ Անտրէն դարմանելու եղանակներուն վրայ խորհելով հանդերձ կը մռմռէր ատեն ատեն.

—Խե՜ղճ Ֆռիքէս, ալ չպիտի տեսնեմ զքեզ։

ՎԵՐՋ Ա. ՄԱՍԻՆ

Բ. ՄԱՍ

ՏՈՎԱՀԷՆՆԵՐԸ

Ա.

Թուրով մենամարտ. — Դաւիթ եւ Գողիաթ. — «Ձօրճ Ուաշինկթըն» նաւը. — Հրամանատար մը՝ որ կատակ չ՚ըներ. — Աւազակի մը նամակը եւ տղու մը կենդանագիրը. — Հրամանատարը կը սահնչանայ բարի մարդոց վրայ, բայց չի հետեւիր անոնց. — Մարտանաւ, տօզենաւ եւ «տրտանաւ»։

— Աստուա՛ծ վկայ։

— Կայծակ։

— Սատանայ։

— Շանթ։

— Սատանան ուտէ գլուխդ։

— Դեռ չե՞ս մեռած հա՞, հիմա կը լմնցնեմ գործդ. հարուած մը պիտի տամ որ քեզի...

Սուրերու սոսկալի բաղխում մը՝ լատին ու դեւդոնեան հայհոյութիւններու խառնուած։

Երկու մարդիկ՝ ոտքերնին ու ձեռքերնին մերկ եւ կուրծքերնին բացած, կատաղի մենամարտի մըն էին զբաղած նաւու մը կամրջակին վրայ։

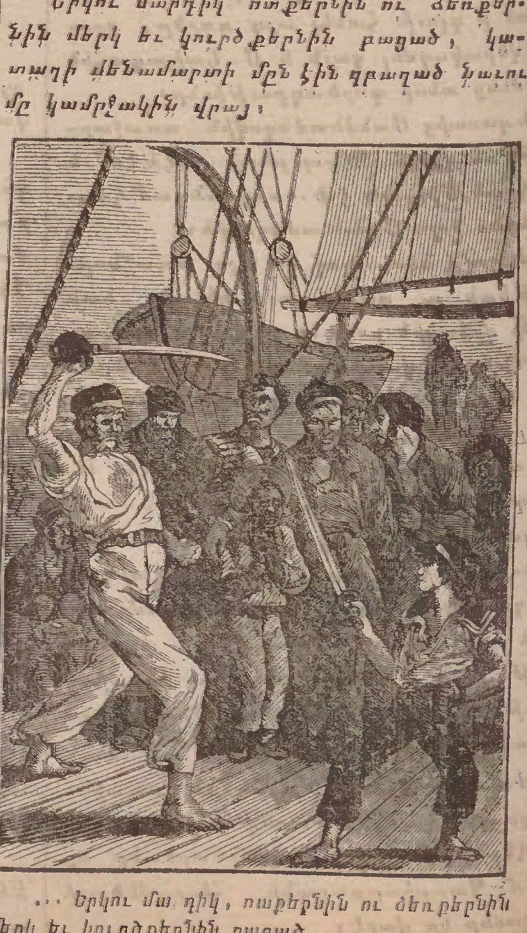

... Երկու մարդիկ, ոտքերնին ու ձեռքերնին մերկ եւ կուրծքերնին բացած...

(Շարունակելի)